Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ microfilms trường Đại Học Cornell

RESIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DEPOT LEGAL

MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ HAI 11 và THỨ BA 12 MARS 1929

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL •INDOCHINE• Nº [illegible]

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA CÓ HẠN

	Tờ buổi trưa	Tờ buổi tối	Cả hai tờ
Cả năm	3$00	6$00	8$00
Sáu tháng	1.60	3.20	4.00
Ba tháng	0.90	1.80	2.00
Một tháng			1.00

Nam-kỳ và ngoại-quốc phải trả thêm tiền cước

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE Nº 150

Bản-báo có in một tờ phụ-trương ra buổi trưa bán lẻ 1 xu

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$80 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$10 la ligne

Cái tài buôn bán của đàn-bà mình

Việc buôn bán ở nước ta, kể từ lúc nước Pháp chưa đặt bảo-hộ xứ này, là lúc chưa có người Pháp đem cái gương buôn to bán lớn soi tỏ cái chỗ khờ dại của người mình, là lúc sĩ-phu trong nước còn đương sống say chết mệt trong đám hư-văn, còn đeo lấy cái ý-kiến rất hẹp-hòi, bỉ nghề buôn là mạt-nghệ, cái tiếng « anh lái » là cái tiếng đê hèn nhất trong xã-hội, ai đã có tai mắt thông-minh, tự phụ là đường-đường nam-tử thì còn ôm những cái hi-vọng cao khoa hiển hoạn nhờ lộc nước, hưởng ơn vua, không được nữa thì giở trò nào lý, nào số nào nho, nào y, ngất-ngưởng làm thầy mà tự cao với những phường thị-tỉnh, chứ nói đến cán cân quả tạ thì ai đã thèm cho là việc đáng nên làm sự buôn ngược bán xuôi hầu hết ở trong tay người đàn bà cả. Cho đến ngày nay, cái phong trào thương chiến trong thế-giới đã rung động đến tràn ngập cái bờ cõi bế quan tỏa cảng mà làm cho ta phải hoảng mất kinh hồn, cái mê-mộng trọng sĩ khinh thương đã tỉnh dậy, mà không còn giữ được cái ý-kiến hẹp-hòi như trước nữa, trong khoảng vài chục năm nay, người trong nước đã đều biết lấy việc buôn làm trọng; ngoài cái bạn buôn đàn bà ra cũng đã được có ít nhiều ông chủ xưởng nọ, ông chủ hiệu kia, cũng đã có ông làm nên giàu có hiển-hách, danh giá lừng lẫy về nghề buôn; nhưng lấy đại đa số mà bàn, thì việc buôn ở nước ta, đàn-bà vẫn còn chiếm đến một phần lớn. Có thể tự hào được với thiên hạ rằng: đàn-bà mình có tài buôn bán, dễ thường cũng là một cái đặc-sắc của đàn-bà mình hơn đàn-bà các nước khác vậy.

Thật thế, cứ con mắt ta thấy, lỗ tai ta nghe, biết bao nhiêu những bậc hiền-phụ xưa nay đã từng buôn bán khởi-gia có đến hàng ức hàng vạn; lại nhiều người chỉ có cái gánh đi chợ, mà một mình cáng-đáng, nào là thờ già chăn trẻ, hòa hợp thân tộc, phụng-sự tổ-tiên, lúc bần-vi phải nuôi chồng đèn sách để lập công danh, trong hương-đảng phải giữ đóng giữ góp cho chồng nên cao mũ dài áo; thậm-chí có nhà bị chồng hư chồng dại mà cũng chỉ nhờ về khéo biết buôn bán tần-tảo, cứ một thân cò lặn lội, nuôi cái cùng con. Ấy là đàn-bà mình xưa kia phần nhiều chưa có một chút học-thức gì mà sự buôn bán đã đảm-đang như thế, nếu lại được theo đòi ít nhiều thương-học, thì trong trường thương-chiến hồ dễ đã mấy ai tranh thắng nổi với toán quân nương-tử này ru?

Đang cái thời-đại kinh-tế cạnh-tranh rất kịch-liệt này, không một dân nào, một nước nào bỏ nghề buôn mà có thể trở nên thịnh vượng được. Nay đàn ông nước ta đã biết theo cái gương buôn to bán lớn của người Pháp, những người thông minh trí thức trong nước cũng đều đã có ý khuynh-hướng về nghề buôn, lại được một nửa số người trong nước là cánh quần sồi ta đã sẵn có cái tài buôn bán, để cùng nhau đua đuổi chốn thương trường, thì thật là một cái trợ-lực rất lớn cho thương nghiệp nước nhà sau này vậy.

Vả lại từ khi sau trận đại chiến đến giờ, các nước trong thế-giới đều lo về nỗi kinh-tế khủng-hoảng, đâu đấy đều thịnh xướng cái thuyết đàn bà cũng cần phải có chức nghiệp, mưu sinh, không được làm một hạng người bạn thực với đàn ông như trước nữa. Đàn bà nước ta đã sẵn có một cái nghề nghiệp chính đáng là cái nghề nghiệp doanh-thương chẳng những không là một hạng người bạn thực với đàn ông, mà lại là một hạng người bang-thủ cho đàn-ông rất quí nữa, thì cái tiền đồ kinh tế nước ta chẳng là có một cái hi-vọng rất tốt du?

Nhưng nói đến đây mà ta không thể không ngó lại cái tư-cách của bọn tân nữ lưu ta ngày nay, cái tập-thượng xa-xỉ ngày càng dữ, cái đồi-phong dâm-đãng ngày càng cao, chơi bời đàng-điếm thì lấy làm bảnh bao, tần-tiện siêng-năng thì cho là hủ-lậu; phần nhiều người chỉ có một cái tư-tưởng là bíu vào lưng khố chồng mà lên ngựa xuống xe, ăn sung mặc sướng; trong làng khuê-các ít thấy có người tài mua giỏi bán mà nhan-nhản những hạng sành bài bạc, bợm giăng hoa; cái tiếng nữ văn-hào, nữ bác sĩ thì chửa thấy đâu, mà cái tiếng cô hàng không ai còn thèm nhận nữa; ngán thay!

Dám khuyên trong bọn nữ-lưu ta ngày nay, ai còn giữ được cái đức tính di-truyền của các bậc hiền-phụ ta trước là cái tài buôn bán, thì nên cố luyện tập cho thành tài, mà ai đã trót bỏ mất đi rồi, thì cũng nên kíp hồi đầu tỉnh lại.

T.

Kuôcq ngu'w mo'iq
ă ơ ư thì viết a' o' u'
đ viết d, d viết y, q viết k
Na'm yáuq :
sa'cq, huyênf, na'ngj, hoiz, ngaw
q f j z w

Tin thêq-gio'iq

Việc hối đoái Nhật với cuộc điều đình Trung-Nhật

Từ khi được tin Trung-Nhật lại điều-đình với nhau, theo như một bản dự-án khác, thì việc hối-đoái lại vững vàng.

Người Nhật với việc đánh cá ở Kamchatka

Vì bọn thuyền-chài định năm nay đánh cá sớm hơn, nên các tàu chiến Nhật bảo hộ cho họ ở Kamchatka cũng dự bị đi sớm hơn.

Một giải thưởng về nghề bay ở Hoa-kỳ

Giải thưởng Harmon về năm 1928 đã phát cho phi-công Eilson, Phi-công có công đưa nhà thám hiểm Wilkins đi thám hiểm Bắc-cực. Phi-công Hoa kỳ chưa ai được thưởng to thế.

Cuộc hội chợ quốc tế ở Lyon

Hội chợ quốc-tế Lyon đã khai ngày hôm chủ-nhật. Có MM. Zaleski tổng-trưởng bộ ngoại-giao nước Ba-lan, Chlapowski, đại-sứ Ba-lan ở Paris đến dự.

A.R.I.P.

Việc Trung-hoa

Ngày 4 Mars 1929

Thiên-tân và Hán-khẩu khám bắt được cơ-quan của đảng cộng-sản

Cục công-an Thiên-tân chiều 27 février có bắt được một cái cơ quan riêng của Trương-tôn-Xương ở trong tô-giới một nước kia, bắt được tư lệnh Thái-hồng-Huân và phó quan trưởng, phó sư-trưởng tất cả là năm người cùng các súng, đạn, dao và các giấy ủy-nhiệm. Nghe đâu Thái định sớm ngày 28 vận-động quân đội bạo động. Trước khi cử sự đã ủy-định các trưởng-quan hiến-binh, cảnh-sát và thị-chính. Sau khi Thái bị bắt giải đến bộ hiến-binh chiều ngày 28 đem bắn chết, còn đồ-đảng hiện đang cho tìm bắt.

Lại có tin rằng Chu-hữu-Tế ngày 27 février bị bắt ở khu đặc biệt thứ hai, giải đến bộ hiến-binh. Vì xét ra Chu có quan hệ về phái Trực-Lỗ và phái An-Phúc. Lại xét ra Chu là một người vận-động rất đắc-lực về cuộc loạn ở Giao-đông.

Phân-hội chính-trị ở Vũ-hán hạ lệnh nghiêm bắt đảng cộng-sản, đã bắt được chín người có chứng cớ là theo về đảng cộng-sản. Chín người ấy đã bị bắn chết trong ngày 28 février. Nghe đâu còn có nhiều người cộng-sản sắp đem bắn chết.

Việc giao-thiệp Trung-Nhật

Thủ tướng Điền-Trung nước Nhật ngày 27 février triệu tập cuộc khu-phủ hội nghị, bàn về vấn-đề đối với Trung-hoa, sau khi đã chung kết liền đem cái chính sách Trung-hoa bái yết Nhật-hoàng tâu xin dùng chính sách « giữ cái thái độ yên lặng để chờ xem nội-tình Trung-hoa thế nào »

Có tin ở Genève nói rằng đến ngày 13, 20, 27 mars này cục quốc-tế liên-minh sự vụ sẽ dùng máy phát thanh vô-tuyến-điện, tuyên truyền cái án Tế-nam.

Chiều ngày 27 lính thủy Nhật ở Hán-khẩu toàn thể lên đóng trên bộ, hội-đồng với những lính thủy đã lên bộ trước để chăng lưới sắt quanh tô-giới.

(*Dịch báo Tàu*)

Tòa nội-các nước Pháp tại nghị-viện

Một buổi hội-đồng náo-động.

Buổi hội-đồng ngày thứ sáu, tại nghị-viện rất náo động. Đảng phản đối dùng hết cách để làm cho việc hội truyền-giáo thành ra một việc thuần về đường chính-trị. Chánh-đoàn cấp-tiến xã-hội quyết nghị trước tiên xướng lên việc xin nghị-viện hãy xét xem có nên bàn cái vấn-đề ấy không đã, rồi sau về mỗi điều trong bản dự-án, lại xướng lên một khoản khởi nghị. Chánh-đoàn lại cử một phụ-ban riêng để soạn các khoản cải-lương.

Về tờ biên bản của buổi hội-đồng trước, và về một việc quan hệ về cái thủ-tục, đảng phản-đối làm lôi thôi quá đến nỗi quan Poincaré phải phản kháng kịch-liệt, cho rằng mọi cách ngăn cản ấy, thực là không xứng đáng với nghị viện.

Trong buổi Hội-đồng, có ông nghị-viên hỏi, hiện có hội nào gọi là hội người Pháp có tri-đơn của nhà ngân-hàng *Banque Russo Asiatique* hay không? thì quan Poincaré có đáp biện tòa án đương tra xét về việc đó có một hội như thế.

A.R.I.P.

Nước Pháp tổ-chức các đường hàng không

Đường hàng không từ Pháp đến Đông-dương

Quan tổng-trưởng bộ hàng không đã đến Rome để kê-cứu về cái chương trình kế hoạch đường hàng-không từ Pháp đến Ý. Theo như lời của hội-đồng các quan thượng-thư quyết-nghị, thì trước khi đi Rome, ông đã đệ trình một bản dự-án luật pháp ưng chuẩn bản giao-ước, và quyền điều-lệ về các đường hàng-không đông phương nối Paris với Đông-dương.

Trong chương-trình tổ chức các đường hàng-không, có định đặt ba đường lớn như sau này: 1º Một đường đông-phương từ Pháp đến Đông-dương. 2 Một đường lục-địa từ Paris đến các kinh thành Âu-châu, 3º Một đường tây-phương đi đến Alger, Phi-châu, và Nam-mỹ.

Các công cuộc hàng-không bây giờ sẽ hợp lại, và mộ thêm tư-bản, để đặt nên các đường mới. Các hội hàng-hải, các công-ty hỏa-xa, các nhà ngân hàng, các hội, và các viện có quan-hệ cho sự ích-lợi chung sẽ giúp vốn cả. Nhà nước sẽ nhượng quyền cho ba chục năm, hết hạn lại sẽ sửa đổi lại gia hạn; cái thời-hạn tổng-cộng sẽ tính cho số vốn có thể thu về được đủ. Nhà-nước bảo lĩnh các trái đơn của hội phát hành. Bù lại với mọi sự của nhà-nước giúp vào hội ấy, thì nhà-nước sẽ được hưởng một phần chia tư về số vốn của hội. Về đường hàng-không đông phương, thì số vốn ấy tính là 60 triệu. Nhà-nước lại được hưởng số lợi nữa.

Muốn giữ cho các hội được nhượng quyền cứ noi con đường tiến bộ về sự máy móc, và sự buôn bán, thì sẽ liền thưởng về đường đi, và số tiền thưởng về việc quản-lý, có phân biệt ra các bậc nhiều ít khác nhau. Nếu công việc của hội bị lỗ, thì nhà-nước có thể ứng tiền ra cho, rồi sau hội phải giả dần. Việc kiểm duyệt sẽ giao cho một vị ủy-viên của nhà-nước. Quan ủy-viên ấy có quyền bắt các công-ty tìm cách thi-hành tất cả các phương sách cải lương có lợi cho công việc. Công việc hành động của chính-phủ đối với các công-ty có một hội-đồng gọi là hàng-không thượng hội-đồng tán thành cho. Trong thượng hội-đồng ấy có đại-biểu của các công-cuộc công-ích, các công ty lớn, của các phi-công, và của các nhà chế tạo tàu-bay. Thượng hội-đồng có hai tiểu hội đồng giúp sức, một tiểu hội-đồng chuyên về máy móc, một tiểu hội-đồng chuyên về việc buôn bán.

A.R.I.P.

VIỆC CHÍNH-BIẾN Ở MEXIQUE

Đại-tướng Callès được tạm cử chức tổng trưởng bộ Chiến-tranh. Đại-tướng chỉ huy một đạo 25,000 quân liên-hiệp để đối phó với quân khởi-nghịch, mà quân khởi-nghịch thì hiện chiếm được các nơi quan trọng ở miền bắc.

Sứ-bộ Mexique ở Paris lại cáo rằng trừ miền Monora, mà bọn Escobar đã trốn đi ra miền Hueve, còn thì đâu đấy đều yên cả.

A.R.I.P.

NHANF DAMF

Một cái tính lạ!

Mấy hôm trước đây, nhân về chơi nhà quê với mấy anh em, tôi xã kia, một người có quen ông Chánh hương hội, đưa vào chơi.

Bữa ấy, ông chánh hương hội có khách đánh chén. Nghe đâu ông khách ấy là một vị khách quí thì phải, vì nhà chủ có làm thịt chó để thết. Chúng tôi vào đến nơi, thì chủ khách đương ngồi chén. Khách khen thịt chó bữa ấy ngon: ông chủ nói: Phiên chợ phủ Phả hôm nay, chó bán để ăn thịt hiếm lắm, chỉ có con này là tốt hơn cả. Quan Phủ hôm nay cũng cho người ra tìm chó tốt để thịt, nghe đâu đến chủ-nhật này có mấy ông khách của quan muốn thưởng giả-vị về chơi. Người nhà quan Phủ đã giả đến 1$50 mà nó không bán. Người nhà tôi phải giả tới 1$80 mới mua tranh được đấy! Giá mà tôi đi chợ lấy, thì người thì họ quen biết mặt, lại nể phải nhường không dám mua!

Ông chủ nói thế, có ý cho con chó giết thịt hôm ấy quý giá lắm, mà mấy ông khách cũng cho là mình may mắn, có mình đến chơi mà chủ mua được con chó quý giá như thế! Quý giá vì con chó ấy người nhà quan Phủ muốn mua, mà nhà chủ lại mua tranh được, còn thịt ngon đến thế nào thì không rõ.

Nói đến câu chuyện ấy, lại nhớ đến câu chuyện năm xưa, một người bạn bị đau mắt dữ dội, người thì mách ông lang này, người thì mách thứ thuốc nọ. Có một bà bảo: « Ông Bá làng diềng nhà tôi có miếng quế tốt lắm, hôm nọ cậu Ấm con quan Thượng Mỗ [illegible] tả, ông ấy chỉ biếu có một đồng cân, cậu uống chưa hết đã khỏi ngay. Vậy bác cứ đến lấy lại mấy phân cho bác giai uống. » Bà nói rất thành thực, trong bụng bà nghĩ rằng cậu Ấm con trai cụ Thượng, quý thể bất an, uống quế của ông Bá còn xuôi bệnh, huống chi người chồng bạn mình là thường dân, thì uống làm gì mà chẳng khỏi, chứ bà không có xét bệnh của hai người khác nhau thế nào.

Lại như chuyện ông đồ kia, mỗi khi đọc thơ, đọc câu đối cho người ta nghe, thì tất thế nào ông cũng nói là đã đọc để xin cụ Án này hay cụ Đốc nọ phê chính cho, đều được các ngài cho là được cả. Mà người nghe văn, thấy nói thế, cũng ít khi dám bình phẩm gì nữa, dù văn chẳng hay, cũng tưởng như là hay rồi.

Những chuyện như thế đều do một cái tâm lý mà ra: Người mình ít trí suy xét, cái gì cũng bằng ở tai mắt người quan trưởng, hễ người quan trưởng cho là hay tất là hay, mà cho là dở tất là dở, chứ chính mình thì không biết cái gì là hay hay dở cả. Từ cách chơi bời, cho chí cái việc lễ nghi, việc gì cũng vậy, nhất thiết cứ lấy các bậc quan trưởng làm kiểu mẫu.

Cái tính ấy cũng lạ thay, chẳng biết gọi tên nó là gì được!

Ng. Ty-Chi

Một tin buồn

Quan Thiếu-tá Jules Roux tạ thế

Kỳ tàu Pháp sang ngày hôm qua có đem cho bản-quán tin buồn rằng quan thiếu-tá Jules Roux vừa tạ thế tại biệt thự ngài ở tỉnh Tours. Năm nay ngài hưởng thọ 63 tuổi.

Ngài có chân luật khoa bác-sĩ, hai mươi năm về trước có làm quan tư-pháp-thủ ở Hanoi, lĩnh chức ủy-viên của Chính-phủ tại Tòa án binh, vốn là một người thông hiểu tiếng Annam mà lại là một người bạn tâm-tình của dân Annam. Khi ở Hanoi ngài có mở ra một hội dịch sách Tây gọi là Bác-văn-hội và ngài có dịch quyển « Gương [illegible] Nam » của cụ Quận Hoàng ra Pháp văn. Vì ngài [illegible] là tinh thông tiếng Annam, cho nên năm 1908, quan Học-chính tổng trưởng Gourdon có cử ngài diễn thuyết bằng tiếng Annam tại Đáp-cầu trong dịp phát phần thưởng cho học-trò các trường tỉnh Bắc-ninh, được cử tọa ngợi khen lắm. Quan Tây mà diễn thuyết bằng tiếng Annam từ đó đến giờ vẫn chưa thấy có vị nào.

Mấy năm sau ngài về hưu-trí ở quí quốc thì làm luật-sư tại các tòa án tỉnh Tours và mấy năm gần đây ngài có dạy khoa Nam-ngữ tại trường Trung-học ở Tours.

Có một điều dễ làm cho người Nam nhớ lâu hơn cả, là ngài là một tay bênh vực rất sẵng cho ông Phan-chu-Trinh trong hồi ông bị Nam-triều làm án trảm-quyết. Ngài hết sức nhờ hội *Nhân-quyền* chống cãi cho ông Phan được khỏi án trảm quyết. Ngài là chân hội rất nhiệt-thành của hội Nhân-quyền, đã từng nhiều phen diễn-thuyết và viết báo nói về chính-sự Đông-dương và hô hào cho dân hai nước đề-huề và cộng tác với nhau.

Ngài từ biệt nước ta đã 20 năm nay mà vẫn luôn luôn nhớ đến bạn cũ ở bên này, mỗi khi viết thư sang hỏi thăm anh em thì không quên một ai cả. Các học-sinh ta ở bên Pháp được ngài trông nom săn sóc không khác gì là con đẻ vậy.

Một người qui-quốc đối với dân ta, có bụng quyến-luyến thế mà nay mất đi, thì ai là không ngậm-ngùi thương tiếc!

Nay quan Tư Jules Roux tạ thế đi thật là chúng ta thiệt mất một người bạn tâm phúc rất đáng kính mến vậy!

Xa khơi muôn dặm, bản-báo xin cúi đầu dâng tấm lòng thành kính viếng ngài và chia buồn với Roux phu-nhân cùng qui-quyến.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 21 độ
15 giờ 25 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Mars 1929, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f, 30.

Thời giá quốc trái :

Ngày 5 Mars 1929			
5 %	hoàn dần		76 00
5 1/2 %	hoàn dần		95 f. 40
4 %	vĩnh viễn	1917	85 f. 45
4 %	»	1918	85 f. 15
6 %	»	1920	101 f. 85
6 %	hoàn dần	1920	117 f. 20
4 %		1925	120 50
Ngày 9 Mars 1929			
3 %	vĩnh-viễn		71 f. 10
5 %	1915-1916		97 f. 90

Tin tàu. — Tàu *André Lebon* đến ngày 19 Mars ở Saigon sẽ chạy sang Pháp. Tàu ấy sẽ mang thư của tàu *Claude Chappe* ở Haiphong chạy vào Saigon ngày 14 Mars.

Tàu *Claude Chappe* mang thư sang Pháp, đến ngày thứ năm 14 mars hồi 8 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane Qui nhơn và Saigon rồi chuyển sang tàu André Lebon chừng 19 mars thì chạy.

Các thư-từ gửi sang Pháp, sẽ đem ở Hanoi xuống Haiphong chuyến xe-lửa 20 giờ 4 phút tối thứ tư 13 mars.

Quan Toàn-quyền đi Java. — Chiều hôm nay hồi 6 giờ rưỡi quan Toàn-quyền Pasquier sẽ đi xe lửa riêng vào Huế rồi vào Saigon đáp tàu *Jules Michelet* đi Java, theo như chương-trình đã đăng báo trước.

Quan chánh án Préau về Pháp. — Quan chánh án Tòa thượng-thẩm Préau, chánh tòa án cai-trị, được phép nghỉ 6 tháng để về Pháp.

Hai người lính lê-dương đâu mất. — Hai người lính lê-dương, một người tên là Ratsjeraneh và một người tên là Bangshaustea, bỗng đi đâu mất tự sáng ngày 16 mars.

Quan binh đã lập tức đánh giây thép cho các sở Sen-đầm Lạng-sơn, Đồng-đăng, Lao-kay, Việt-trì và Thái-nguyên để truy nã.

Lại một cô thiếu nữ toan đâm đầu xuống sông Cái. — Hôm vừa rồi, một cô thiếu nữ tên là Nguyễn-thị-Xuân, 19 tuổi, ở phố Chanreaux, khóc nức khóc nở, chạy ra toan đâm đầu xuống sông cái để tự tử. May có người cảnh-sát ngăn cản lại được nên không việc gì.

Khi đem về sở Cẩm hỏi thì cô nói rằng vì ý muốn đi ta, mà cha mẹ ngăn cấm, nên mới liều mình như thế.

Các ngài biết phòng xa là khi có bệnh đến chữa quan đốc tờ à C… sẽ được một ông thầy có giá trị, danh-tiếng, chuyên môn trông nom.

Hỏi tại Hàng-gà, 33, …

NHÀ THƯƠNG VÀ NHÀ HỘ SINH

DƯỢC NHƯ Ở NHÀ

Phòng khám bệnh

QUAN ĐỐC-TỜ BLOT

65 phố Tràng-thi và 78, phố Thợ nhuộm
Giây nói số 449, Hanoi

Ở Bắc-kỳ mới có nhà này là một. Bệnh nhân muốn chữa bệnh gì cũng được, muốn cần phải mổ-xẻ cũng được chắc chắn, muốn đỡ đẻ đàn bà cần … hay là chữa các bệnh về phụ-nhân như hiếm đẻ) hài-nhi cũng được.

Thầy tên đốc quan Đốc-tờ Blot là thầy thuốc đã kinh-nghiệm lâu năm, lại là tay chuyên-môn khoa-cứu.

Có buồng riêng tử tế để chữa bệnh, buồng có đủ cả máy điện … nước. Tiền thuốc và tiền thăng thuốc không phải trả vì đã tính cả vào tiền chữa bệnh và buồng rồi. Có 3 hạng. Trả tiền từng ngày, hay là trả tiền chữa khoán cũng được.

Người nhà đến thăm lúc nào cũng được.

Hàng ngày quan Đốc-tờ đến thăm bệnh-nhân luôn luôn.

Lúc nào cũng có bà đỡ tốt nghiệp … ở đây luôn.

Khám … hàng ngày từ 8 … đến 11 giờ và từ 15 giờ đến 17 giờ — Ai muốn mời đến nhà … cũng được … việc cẩn thận.

Muốn hỏi han điều gì, xin cứ mời đến tận nơi, bất cứ giờ nào.

Kỳ hạch bằng Sơ-học Pháp-Việt. — Kỳ hạch bằng Sơ-học Pháp-Việt (Certificat d'études primaires franco indigènes) ở Bắc-kỳ năm nay định vào ngày 10 juin 1929.

Cả thảy có 17 trường thi là:

Hanoi: Bốn trường là trường Sinh-từ, Bảo-hè, Thụy-khánh và hàng Vôi.

Nam định: Ba trường là Jules Ferry, Carreau và Paul Bert và Brière de l'Isle.

Haiphong: Hai trường là Bonnal và Nữ-học.

Cao-bằng: Một trường.

Đáp cầu: Một trường.

Hưng-yên: Một trường.

Lạng-sơn: Một trường.

Thái bình: Một trường.

Thái-nguyên: Một trường.

Việt trì: Một trường.

Yên-báy: Một trường.

Thượng thự bị hư. — Một cái nhà thượng thực bị hư, số 16 phố Duranton của Nguyễn-văn-Lân, bị đổ, may không hại mạng nào.

Lại một cái nhà thượng thực bị hư nữa số 14 cũng phố ấy, của Ng thị-Tồng, cũng đang rình đổ.

Lại có người mất lừa. — Một người bán hàng ở phố hàng Tre số 12, tên là Ng-thị-Thân trình rằng bị một người tên là Thị-Hòe và hai người lạ mặt lừa lấy mất 332 đồng.

Ngạch học chính. — M. Trần văn-Lan, có bằng Sơ học Pháp-việt, được bổ vào dạy tại trường Giáo-phòng tỉnh Nam-định.

Ngạch quan lại. — M. Bùi-ngọc-Hoàn, tri phủ Yên-khánh, nay đổi về Nam-sách.

M. Vũ-thiện-Đạm, tri phủ ở Nam-định nay bổ về tri phủ Yên-khánh.

M. Trần-Xuân, tri phủ hạng nhì, nay bổ đi giúp việc các quan tỉnh Nam-định.

M. Phạm-văn-Lệ, tri huyện mới bổ, nay bổ đi huyện Vũ-tiên.

M. Bế-nhất-Quang, thừa phái Chợ-rã, nay đổi đi Bạch-thông.

M. Dương-quang-Hồng, thừa phái Bạch-thông nay đổi đi Chợ-rã.

M. Lê-hữu-Mai, tri phủ hạng nhì ở Nam-sách (Hải-dương) được nghỉ sáu tháng, ăn nửa lương.

M. Vũ-thiện-Đản, tri huyện hạng nhì ở Thanh-liêm được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng ăn nửa lương.

BÁN RẺ:

Một cái quạt điện;

Một cái máy điện dynamo 12 volts 10 ampères;

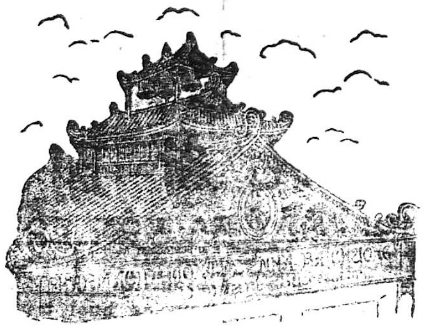
Một cái máy đẩy cho xe hơi chạy (démarreur) 6 volts.

Hỏi tại nhà in Trung-Bắc 65, phố hàng Bông

T.449

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Quí-khách … hàng … được hưởng đủ các … nguyện:
1° Bản-hiệu bán hàng rất chiều khách và rất chung-thành với khách.
2° Bản hiệu gửi hàng đi rất chóng và hàng gói ghém rất cẩn-thận.

Ngạch binh sĩ. — M. Nguyễn-văn-An, cựu đội khán hộ, nay bổ làm tùy phái tại sở lưu-trí.

M. Lưu-văn-Tú; cựu khố đỏ, nay bổ làm tùy-phái tại tỉnh Hải dương.

M. Nguyễn-tuấn-Tích, cựu lính, nay bổ làm lính kiểm-lâm tập sự.

Hài cốt của ai? — Sáng qua bọn phu lục-lộ đào thấy ba cái tiểu đựng hài cốt, đã cho mang xuống chôn ở nghĩa-địa.

Cái măng đa 61 đồng — Trưa hôm kia, một người tên là Nguyễn-v-Nho ở làng Cao xá, huyện Thanh oai có đem nộp tại sở Cẩm hàng Trống một cái măng đa 61 đồng ở Kon-tum gửi cho bác sĩ Assolin ở Hanoi, vậy đã báo cho người có tên trong măng đa biết.

Cái nạn ô-tô. — Một người cai trong sở binh-lương tên là Nguyễn-duy-Khúc, nhà ở phố Miribel, trình rằng hồi 8 giờ tối 10 mars, chiếc ô-tô số 3.672 của M. Dotamp chủ nhà máy đèn Nam-định, đi đường Hanoi-Nam-định, khi tới km 13 thì đụng phải ông thân sinh ra người cai ấy bị trọng thương. Vậy đã cho xét về việc này.

Đi đâu mất? — Một người bán hàng ở phố hàng Buồm, số 23, tên là Lê thị-Hai, trình rằng đứa ở gái tên là Ng-thị-Thẹ, 14 tuổi, không biết tự nhiên đi đâu mất.

Dò được tin tức một toán cướp. — Lúc nửa đêm hôm 10 tháng chạp ta, có bọn cướp chừng 10 người vào nhà tên Cố ở ấp của bà Tarin, tại làng Đông-sâu huyện Hiệp-hòa tỉnh Bắc-giang, có đủ súng và khí giới khác, dọa người nhà rồi cướp mất 3 con trâu, một con lợn 15 con gà, đồ đạc quần áo, đáng giá 120p. Nay tòa án Hanoi phái sở mật-thám lên tận nơi. Tòa xét thì bắt được ba tên Trần-v-Ngữ 34 tuổi, lý trưởng cựu làng Hùng-thắng và Ng-v-Sợi 29 tuổi làng Thường-thắng.

Ngài ho du?

Vậy nên lập-tức đến hiệu Bào-chế …
Số 59, phố Paul Bert, Hanoi
sẵn có thứ thuốc chữa khỏi tức-khắc bệnh ho, ho gió, ho lao, vân vân, của ngài.

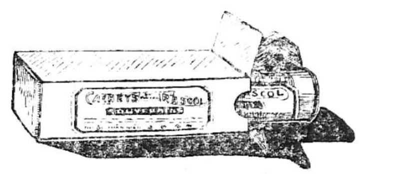
Nên xem lời cáo bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư, nói về thuốc SIROP NO…

Pardessus 4$ và 7$

Nhà DEMANGE Hanoi có rất nhiều pardessus kiểu đẹp lót suốt: Bằng dạ fantaisie 4$ một, còn dạ đen thì 7$.

Xin mời các quí-khách chiếu cố.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS**. 54, Phố Paul Bert, Hanoi

Hễ thấy ghê mình thì dùng ngay một viên thuốc Rascol là khỏi ngay bệnh cúm và bệnh sốt rét rừng.

Lại mất cái xe đạp nữa. — M. De Saint Vinox, tham-tá thượng hạng Thương-chính trình rằng mất một cái xe đạp hiệu *Peugeot* số 200660, giá đáng 75 đồng. M. Phạm-Thúc, ở Ái-mộ cũng trình rằng mất một cái xe đạp hiệu Terrot, giá đáng 35 đồng.

Con nhà nào thế? — Sáng hôm kia, người ta thấy một cái xác đứa bé con gái chừng ba tháng vất ở ngõ Sinh-từ, không biết là con cái nhà nào, đã cho đưa vào nhà xác.

Thuốc lá đâu thế? — Vũ-thị Hai 25 tuổi quán làng Vòng, phủ Hoài-đức, bị bắt có mang hai hòm thuốc lá không có giấy thông hành, vậy đã giải giao sở Thương-chính.

Xin cho chuộc. — Tên tôi là Bùi-văn-Cấp quản lý ấp Thổ-lỗi Cẩm-giàng (Hải-dương) có bỏ quên ở một cái xe sơn mài quan lục khi đi từ nhà số 117 phố hàng Bún trên (Rue Jambert) cho ra đến ga, một cái gói trong có: 1 quyển sổ livret de personnel, 1 quyển livret individuel, 1 cái bằng chánh lục thư nho, một bức đất và nhà mới tậu chưa trình tòa chước bạ, không có tiền bạc chi cả.

Vậy ông bà nào bắt được thì xin đem đến số nhà 117, phố hàng Bún trên (Rue Jambert) Hanoi tôi xin siêu tạ một số tiền là đến bảy đồng.

Nay kính
Bùi-văn-Cấp

BỔ MỘT LỌ

Quintonine vào trong một lít rượu vang thường thì sẽ được một thứ rượu vang thực tốt, uống rất bổ huyết, giải sốt, và các cơ quan trong thân thể.

Mỗi lọ giá 0$60, có bán tại hàng bào chế Blanc phố Paul-Bert, Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Thói nào tật ấy. — Vừa rồi một chiếc ô tô số T 4669 của hiệu Chu-xuân-Đài ở số 11 phố hàng Bè chở khách ở Đáp-cầu về, khi tới Bắc-ninh, sở Sen-đầm thấy xe đông khách quá bèn bắt đứng lại xét, thì thấy xe ấy chỉ phép chỉ được chở 26 người thôi, mà hôm ấy lại chở những 36 người, tăng hơn những 10 người. Bởi vậy đã làm biên bản phạt, và bắt hoàn tiền lại những khách thặng số phải đỗ xuống. Sở sen đầm giúp tay cho thế thật đáng khen lắm, mong rằng các viên chức ở các nơi có cái trách nhiệm kiểm soát ô tô chở thuê cũng hết bổn phận như thế cho, thì cái nạn ô tô sẽ giảm đỡ được một phần lớn.

Giấy bạc giả 5 đồng. — Vừa rồi một người buôn gỗ tên là Đỗ quốc-Sơi quán ở Liên-chiểu (Sơn-tây) đem vào kho bạc nộp một số tiền là 39.50 thì kho bạc xét ra trong số tiền ấy có một cái giấy bạc giả 5 đồng, vậy còn đương cho dò xét về việc giấy bạc giả ấy.

THÁI NGUYÊN

Xử tử. — Sáng sớm mai, tại tỉnh Thái-nguyên, sẽ xử tử tên Đỗ-văn-Sanh, tức Sinh về tội giết người.

Tên này, ngày năm ngoái, lấy dao đâm một người ở sòng bạc ra để cướp lấy tiền tại tỉnh Thái-nguyên.

Máy chém đã chở lên Thái-nguyên ngày hôm qua.

SƠN-TÂY

Một việc lôi thôi. — Chiều 6 mars vừa rồi M Barret là surveillant lục-lộ đến xem công việc đắp đê ở khúc đê bên ngạn sông Đáy từ Hát-môn đến Gạo-hạ. Khi tới lô đất thứ tư ở địa phận Gạo hạ chẳng biết công việc làm lụng thế nào, thành ra người surveillant cùng người cai phu phen xảy ra sự lôi thôi với nhau.

Cứ lời người surveillant ấy nói, thì bữa đó khi đến khúc đê ấy, thấy công việc làm chẳng được như ý, có mắng chánh người cai khu tên là Lý Tiết, quán làng An-phú, huyện Phúc-thọ thì người cai có nghiễm nhiên. Người surveillant bèn nắm lấy cánh tay người cai giơ đi giơ lại mấy lần, thì thấy người cai nói gì bằng tiếng nam không hiểu, và kêu lên rằng có đánh Tây chết à, rồi cả bọn phu kéo lên vây vòng quanh người surveillant. Viên này thò tay vào túi giả cách lấy súng, và cho người đi báo một người tây khác ở gần khúc đê ấy đến bấy giờ bọn phu mới ra.

Hỏi người cai Đỗ văn Nhuệ cũng làm ở khúc đê gần đấy thì nói rằng hôm ấy người surveillant cứ người Lý Tiết rằng công việc làm hỏng, phải làm lại, nếu không thì phu phải thôi không được làm nữa, thì người cai Lý tiết nói rằng chẳng cho làm phu cũng cứ làm viên surveillant Tây mới đấm người cai mấy cái. Bấy giờ người cai Lý-Tiết mới gọi phu bảo rằng có đánh Tây chết đi à thì Đỗ văn-Nhuệ có ngăn phu lại để cho người surveillant đi.

Hiện nay Lý-Tiết còn trốn, vậy việc này còn đương tra xét cho ra nguyên ủy xem trái phải thực hư làm sao.

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Phái bộ Xiêm-la qua Huế. — Phái bộ Xiêm la có quan Paya Sri-v sar và M. Luang Vitchit đã cùng M. Valmary là chánh văn-phòng quan Khâm-sứ Lào tới Huế, sáng thứ bảy mới rồi các quan phái-bộ có đi xem các cung điện, các nhà bảo-tàng và các lăng-tẩm. Các ngài nghỉ tại dinh quan Khâm-sứ Le Fol và đến thứ ba lại khởi hành.

VINH

Pharmacie Commerciale de …

E. GILLET. Pharmacien, Vinh

Bán đủ các thứ thuốc tây, giá rẻ hơn các hàng thuốc khác ở xứ Đông-dương.

Tin Saigon

Cuộc khiêu-vũ của hội Cercle Sportif. — Tối thứ bảy *Cercle Sportif* sẽ mở cuộc khiêu-vũ hàng năm và có mời hai phi-công Pailliard và Le Brix đến dự. Ông hội-trưởng lại mời các cựu phi-hành gia ở Nam-kỳ đến mừng hai phi-công. Lúc đến cũng như lúc đi, Pailliard và Le Brix đều được công chúng hoan hô.

Số 227

Nhi-nữ anh-hùng

DOÃN-KẾ-THIỆN dịch thuật

Việc binh quí ở sự thần tốc, vậy một mặt sai ngay người đến trình *Hà* phu nhân, và xin phu nhân phái quân tiếp ứng cho, lại sai người đến đại dinh trình với quan khâm sai nữa, một mặt thì chúng ta cứ cắt quân đi ngay.

Lại nói chuyện tại cửa thứ hai ấy là cái cửa hiểm yếu nhất của quân giặc, binh nhiều lương rộng. Nhưng tên tướng giặc giữ cửa đó là *Ngũ long* lại là phường tửu sắc, cả ngày chỉ đánh chén, và bắt những đàn bà con gái các nơi đem về bắt hiếp vui chơi. Hôm ấy chính lúc vừa cùng một người đàn bà uống rượu say quá, đang cùng nhau lả lướt cười đùa, bỗng thấy một tên lâu-la hoảng vào báo rằng:

Cửa đầu đã bị quan quân chiếm mất rồi, nhiều vị đầu mục bị giết, *Lục-cửu-gia* và *Tam-thiếu-gia* không biết chạy đi đằng nào.

Ngũ-long sợ quá, bỗng thấy *Lục-khôi* và *Ngũ-bưu* tất tả ở ngoài chạy vào, *Ngũ-bưu* vừa thở vừa nói rằng:

Đại kha ơi! nguy đến nơi rồi, quan quân chiếm mất cửa đầu, hôm nay họ đánh rất hăng, và lại có nhiều tay nữ-tướng, đứa nào cũng võ-nghệ rất cao cường, nhan sắc lại rất xinh đẹp.

Ngũ-bưu vừa nói rứt lời, bỗng lại nghe tiếng thanh-la ầm ầm, *Ngũ-long* đang lúc lúng túng không biết làm ra thế nào, bỗng thấy có hai viên nữ-tướng ở ngoài đều phi ngựa xông vào trong trại, thế mạnh như hổ dữ, không thể địch nổi, *Ngũ-long* gắng gượng chạy ra đối địch, được chừng mười hợp, *Bích-đại nương* liền giơ thanh đao lớn chém vào vai *Ngũ long*, đứt phăng một miếng thịt ra *Ngũ long* cắn răng chịu đau cắm đầu chạy trốn, *Lục-khôi*, *Ngũ bưu* vội vàng chạy theo cứu-hộ, không ngờ hai viên nữ-tướng rất là dũng mãnh, đang lúc hết sức đánh nhau, bỗng nghe ở trên cửa quan tiếng pháo nổ liên thanh, tiếng trống đánh ầm ầm, một tên lâu la chạy đến báo rằng quan quân đang đánh vào cửa quan thứ hai, *Lục khôi* hoảng sợ không dám đánh nữa, quay mình bỏ chạy, chị em họ *Bích* càng đánh càng hăng, sợ *Lục-bưu* chạy đến cứu cửa quan chăng, lên ngăn cản không cho đi. *Lục-khôi* và *Ngũ bưu* biết rõ cửa quan thứ hai không thể giữ được, đành phải tìm đường nhỏ chạy trốn, hai chị em họ *Bích* bảo nhau để cho chúng nó chạy, rồi kéo quân đi tiếp ứng cho hai anh em họ *Ân*.

Bấy giờ *Ân học* đã tiến vào được cửa quan thứ hai, *Ân bằng* còn đang đuổi giết quân giặc, thấy hai chị em họ *Bích* đến mới chia thu quân, bao nhiêu lâu la ở cửa quan ấy giết chết đến hơn một nửa, chỉ còn sót lại độ vài mươi tên, đều bỏ chạy cả.

Lúc ấy vào hồi canh tư, bốn người đã chiếm bắt được cửa quan thứ hai, rất lấy làm đắc ý lắm, một mặt truyền lệnh yên dinh, một mặt sai người đi báo các dinh kia, và mời *Hà* phu nhân sáng mai kéo quân đến.

Đợi một lát thấy *Hách-vũ* đến, nói với hai họ *Ân* rằng:

Hà phu nhân nghe tin các người chiếm được cửa quan thứ hai, rất lấy làm mừng, đã định sẽ đến đấy đóng dinh trại.

Sáng sớm hôm sau, *Hà* phu nhân cùng các nữ-tướng mang quân đến nơi, ba tiếng pháo hiệu, đóng yên dinh rồi, vợ chồng hai họ *Ân* cùng vào giao lệnh, *Hà* phu nhân yên ủi, ghi công của bốn người vào sổ, và hạ lệnh khao thưởng quan quân.

Lại nói *Ngũ-lương Tiêu* từ khi đánh được quan quân luôn vài trận, cả ngày cứ uống rượu vui chơi, ngờ đâu luôn hai hôm đều bị mất cửa đầu và cửa thứ hai, *Lục-khôi*, *Ngũ bưu* trốn chạy, *Ngũ long* bị thương rất nặng *Ngũ lương tiêu* sợ quá, họp các đầu mục lại để thương-nghị, rồi nói rằng:

Ta ở đây bao nhiêu năm bình yên, vui sướng biết là chừng nào, bỗng đâu mọc ra cái lão *Ân* khâm sai, tuổi nó còn trẻ mà sao trí mưu nó giỏi thế, đánh phá luôn mấy nơi, …, bây giờ lại đến gây sự với chúng ta, thực đáng nên căm tức. Hiện nay đã mất hai cửa, còn hang Bi-vân nữa lại bị mất thì thật nguy, thấy trò ta không biết không còn chỗ nào mà dung thân nữa, vậy các ngươi có chủ ý gì không?

Bỗng thấy đứa con gái là *Ngũ thu-Phương* đứng lên nói rằng:

Phụ thân không can chi mà phải lo phiền, hiện nay quan quân đã vào sâu rồi, con xin mang quân ra đối địch.

Vợ *Ngũ-lương-Tiêu* là họ *Lục* nói rằng:

Con dẫu có võ nghệ cao cường, nhưng có một mình con ra đi, mẹ không thể yên lòng được, vậy để mẹ mang quân theo sau tiếp ứng cho mới chắc chắn được.

Ngũ-lương-Tiêu bấy giờ quẫn quá không biết làm thế nào, đành phải để cho hai mẹ con nó ra đi.

Lại nói chuyện *Ngũ thu-Phương* vốn là con người khác, có nhan sắc mĩ-miều, tại tỉnh Võ-nghệ, năm 22 tuổi, *Ngũ-lương-tiêu* lấy về chực để làm vợ lẽ, họ *Lục* không cho lấy, rồi anh em *Ngũ long* tranh nhau lấy làm vợ, họ *Lục* cả giận, liền nhận *Ngũ thu Phương* làm con gái. *Ngũ thu Phương* bấy giờ vì thế bách mà phải ở đó, chứ thực lòng vẫn không muốn làm giặc, xin mang quân đi, là đã có chủ ý rồi, muốn nhân dịp ấy để đi tìm một người bạn trăm năm.

Lúc ấy từ biệt cha mẹ, đi đến hang Bi-vân, trông thấy bên ngoài quan quân đã đóng dinh trại kín cả, cờ cắm la liệt, coi rất oai nghiêm, *Ngũ--thu-Phương* nhìn một lượt rồi than dài mà nói rằng:

Quan quân có kỷ luật như thế kia, trách nào mà bọn cậu cháu Lục-khôi chẳng phải thua.

Liền truyền bọn lâu la ăn cơm no, để đợi giao chiến. Một lát, *Ngũ-thu-Phương* mang quân lên theo đường nào, ngắm đến sau dinh quan quân, thấy không phòng bị, chực xông ngay vào, nhưng thấy mấy toán quân ở trong ấy cứ yên lặng như không, nàng lấy làm nghi lắm, bèn lệnh bảo quân lâu la đứng vào, bỗng thấy trong dinh tiếng mõ đánh vang, rồi thấy tên nỏ bắn ra như mưa, bọn lâu la phần nhiều bị tên ngã lăn ra. *Thu-phương* sợ quá, toan quay ngựa chạy trốn, bỗng thấy một viên nữ-tướng ở trong phi ngựa đi ra, *Thu-phương* xem bọn lâu la bày hàng chữ nhất để chặn đường, rồi kìm ngựa đứng nhìn, thấy viên nữ-tướng ấy lưng nhỏ như cây dương liễu, mặt đẹp như hoa phù-dung, đầu đội mũ tử vàng, mình mặc áo giáp vẩy gấm, tay cầm ngọn sang mỏ vịt, lưng đeo cái lang-nha bổng, *Thu phương* tấm tắc khen thầm, liền giơ dao chỉ hỏi họ tên.

Viên nữ-tướng ấy tức là *Tạ Quỳnh-hoa*, cất đầu lên thấy viên nữ-tướng kia nhan sắc mĩ-miều, mình mặc áo giáp gấm hoa, tay cầm một thanh đao cán dài, cưỡi con ngựa hồng, tuổi chừng trên dưới hai mươi, nét mặt hồng hồng trông như đóa hoa đào mới nở lúc buổi sáng, liền cầm ngọn sang chỉ mà nói rằng:

Này ả kia! mi muốn hỏi tên ta phải không? Ta đây là *Tạ quỳnh-hoa*, làm tướng tiên phong đạo thứ nhất thuộc bộ hạ An khâm sai phu nhân đó...

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ microfilms trường Đại Học Cornell

NHÀ GIỒNG RĂNG

TRẦN-QUANG-MINH

Bản-hiệu lập tại phố hàng Đồng-Lò số nhà 199 Hanoi, đã lâu năm chuyên về nghề giồng răng, Giồng đủ các thứ răng trắng, đen, vàng, bạc; nhổ răng, chữa sâu răng, và [illegible] răng đen [illegible] trắng, răng lệch lạc chữa lại cho đều, nhất là các cụ già gẫy hết cả hàm, làm toàn hai hàm răng khác [illegible] xinh đẹp hơn răng cũ, mà ăn uống nhai nó cũng như răng thật không bận bịu gì cả.

Nay bản-hiệu kể mấy thứ giá thường dùng tạm như sau này.

RĂNG

Vàng một cái	5p.60
Bạc một cái	5p.[illegible]
Trắng một cái	5p.[illegible]
Đen một cái	5p.25
Đen đánh trắng một bộ	[illegible]

Giồng nhiều có hạ giá

Các quý-khách quá bộ lại bản-hiệu, hoặc làm [illegible] hỏi han điều gì bản-hiệu xin hoan nghênh trân-trọng, cắt nghĩa minh bạch và cam đoan làm hẳn được như ý.

Các quý khách ở tỉnh khác cần mời đến quý tỉnh làm, hoặc hỏi điều gì, xin viết thư về. Bản-hiệu sẽ có người đến tận nơi làm và giá nhời ngay.

Kính cáo
TRẦN-QUANG-MINH
Ouvrier Dentiste
199, Rue du Coton — Hanoi

Đã đến giờ các ngài phải dùng thuốc rồi

Thường thường các ngài không biết đúng giờ mà vì thế cho nên các ngài chẳng theo đúng những cách chỉ-bảo của quan thầy thuốc hay là những đơn kê ở các vị thuốc của các ngài.

Vậy các ngài hãy nên dùng thuốc của

Hiệu bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Chàng Tiền
HANOI

Vì ở đây chẳng những bán thuốc cho các ngài mà thôi, mà lại còn biếu thêm cho các ngài những quà như là:

Đồng hồ báo thức hay là một thức quà gì trong biết bao nhiêu thức quà của bản-hiệu biếu các ngài về dịp tết này như những bút máy, nước hoa, hộp đựng thuốc lá, rượu mùi, vân vân.....

Đại biểu Hoa kiều ở Đông-dương

với việc điều đình Pháp-Hoa

Thượng-hải. — *Các đại biểu của quốc-dân đảng ở Đông-dương vẫn đăng bài công-kích bản dự án giao ước. Các người ấy có nói: « Việc điều đình ở Nam-kinh chưa được kết quả như ý. Giao ước phải soạn theo cái ý-nghĩa bình đẳng. Trong các việc làm cho Hoa kiều không bằng lòng nhất có những việc sau này:*

1. Hoa kiều phải nộp từ 30 đến 40 đồng tiền thuế thân, tùy theo cái nghề nghiệp của mình, ai không nộp thuế ấy thì bị trục xuất.

2. Cái thuế buôn bán lại còn nặng hơn thuế thân; người Trung hoa muốn mở cửa hàng ở Đông-dương, lắm khi bị chánh phủ Pháp ngăn cản, và phải nộp thuế buôn bán nhiều khi nặng lắm; vì vậy việc buôn bán của Hoa kiều ở Đông-dương bị thiệt hại.

3. Con của người Trung-hoa lấy vợ Annam phải vào dân tịch Annam nên có khi đến mấy đời về sau, người Hoa kiều ấy không biết mình là người Trung-hoa nữa; việc ấy chứng rằng chánh phủ Pháp đãi người Trung-hoa như nô lệ.

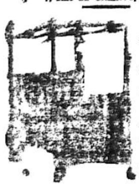
4. Không có lĩnh sự Trung-hoa, thì Hoa-kiều phải chịu các nỗi đau đớn, không thể kêu được. Chúng tôi mong rằng quan tổng trưởng ngoại giao Trung hoa xin bãi cái thể lệ ấy đi. Nếu các quan Pháp không chịu nhượng bộ về việc ấy, thì ta cứ thi hành đối với người Pháp kiều cư ở Trung-hoa các phương sách giống như các phương-sách của chánh-phủ Đông dương thi-hành đối với Hoa kiều.

M. Wang-Tseu-Yi, đại biểu của quốc-dân đảng ở Đông dương tại cuộc đại hội nghị của bản-đảng lại thêm vào những lợi thái quá hơn nữa.

« Tôi ở Kaomi, là xứ do người Pháp bảo-hộ. Các luật của chánh phủ xứ ấy thi-hành đối với Hoa kiều còn nghiệt hơn nữa. Ở xứ ấy, người Trung hoa phải cấm không được học thể thao, âm nhạc, và chữ Trung hoa. Việc mở trường Trung hoa ở nhà quê cũng bị cấm. Phải nói để các nhà ngoại giao lưu tâm đến cái tình tệ ấy. »

Hiện ở Nam-kinh vẫn điều đình ngày hôm nay chưa được kết quả gì mới. A. R. I. P.

TRỊNH-XUÂN-NGHĨA
7, Rue du Chanvre, Hanoi

Lit en fer et en cuivre dit de Hongkong
Accessoires pour literie
Sommiers métalliques (toutes dimensions)
Glace de Saint Gobain de toutes dimensions et formes pour ameublement
Grand choix de baguettes pour encadrement et tenture.
Meuble genre Thonet
Lampe à manchon « Titus »

Dépuratif Ribal

Thuốc lấy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

Bán tại hiệu Bào-chế
L. BLANC
81, phố Paul-Bert, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được-biết rằng: khi những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng mảng-đa (mandat-postes) [illegible] đừng gửi bằng timbres

... những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem gián thư (timbres-postes), từ 0$10 (0$04) trở xuống; chớ [illegible] gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay [illegible] de dimension.

THUỐC SIROP NOFAL

Thuốc SIROP NOFAL làm toàn bằng chất thuốc rất tốt, lựa chọn rất kỹ-càng, nên có đủ các tính chữa bệnh rất thần-hiệu và đứng vào hạng thuốc tốt thứ nhất. Ở trị các bệnh như là:

HO
HO GIÓ
GHÍP (Cảm thiên-thời)
HEN

và tóm lại là hết thảy các chứng-bệnh về khí-quản.

Điều-độ uống: *Cứ trong hai mươi bốn giờ, dùng từ năm đến sáu thìa xúp, ngoài những bữa ăn.*

Thuốc SIROP NOFAL để cho những người đã quá mười tám tuổi dùng.

Bán tại hiệu Bào-chế:

CHASSAGNE
Ông LAFON và LACAZE
Bào-chế đệ nhất hạng, kế nghiệp
59, phố Paul Bert, Hanoi
Giây nói số 93

Thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX làm cho mắt các ngài khỏi đau, khỏi mà được trông thấy tỏ rõ, tức cũng như mặt trời kia soi sáng cho các người.

Phàm hễ mắt hơi đau, hơi đỏ, hơi nhấp-nhem một tý, đều là những cái khởi-điểm của bệnh toét mắt cùng các bệnh đau mắt nguy-hiểm khác nữa.

Vậy nên những khi ấy, các ngài có sẵn ngay một lọ thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX ở trong nhà mà tra ngay đi, thì tức-khắc làm cho mắt khỏi đau, không sinh nặng ra được.

Các ngài chớ quên rằng nên trễ-nhễ một chút là có thể gây nên cái nạn mà mắt đấy.

Vậy tức-khắc ngay bây giờ các ngài nên mua ngay, hay viết thư bảo hiệu thuốc gửi bán cho một lọ:

COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX là thuốc chuyên trị bệnh đau mắt rất thần-hiệu và rất rẻ tiền.

Có ba hào một lọ thôi (0$30).

Phàm lọ thuốc nào không có để đủ chữ COLLYRE JAUNE DU Dr CASAUX thì chớ có mua. Vì thuốc ấy hay, nên nhiều kẻ làm giả-mạo lắm.

Thuốc COLLYRE JAUNE của bác-sĩ CASAUX có bán ở hiệu thuốc:

CHASSAGNE, 59, Rue Paul Bert, Hanoi và ở khắp các hiệu thuốc tốt khác.

"Các quan công nhận là tốt nhất"

Có nhiều thứ rượu bắt trước rượu Tonique Tonkinois, nhưng rượu Tonique Tonkinois vẫn tốt hơn cả.

Bán tại nhà thuốc Montès nhà ba chuông, 54, Phố Paul-Bert, Hanoi.

Tết đến sau lưng

Đông qua xuân tới, là là tết đã đến sau lưng. Trăm cảnh đã hồi xuân, khiến cho lòng người càng thêm vui-vẻ! Trước ngọn gió xuân, trong đám hoa xuân, uống một chén chè Kim-Thái mà thưởng xuân, thì thật là cảm tình chan-chứa, không những thế, trong mùa xuân mà lại dùng chè Kim-Thái làm tặng phẩm thì lại càng quí-hóa nhã-nhặn biết bao.

Chè Kim-Thái có nhiều hạng kể sau này:

Đài-hồng-đào, Bạch-kê-quan, Chính-tiên-đào, vân vân. Còn nhiều kể không thể xiết, giá cả phải chăng.

Các liệt-quí sẵn lòng chiếu cố bản-hiệu nhất luật hoan nghênh.

Bản chủ-nhân cẩn-bạch
3 Cantonnais Hanoi télép 480
140 Rue Chinois Haiphong télép 272

CHỈ MỘT THỨ

RƯỢU BỔ

33.500

là làm cho người ta lại được mạnh mẽ, khỏi mệt nhọc, bớt sự xanh sao, mà thêm được cường tráng để mà hưởng những lạc-thú ngày Nguyên-đán mà thôi.

Giá mỗi chai: **2$10**

Bán tại hiệu CHASSAGNE
59, Phố Tràng-Tiền
HANOI

XE ĐẠP

Kiểu năm 1929 đã về. — Giá từ **28$00** đến **68$00**

28$00

Xe chữa tính rất hạ!!

Marque: *Hồng-Bàng, Lạc-Long, Le Coq, Royal, Alcyon, Lucifer, New empress (sous marque Automoto) Diamant, C D G, Daring, L'unique, St Etienne, Moro, Fiducecia, Éléphant,* xe ô-tô *Mathis sport* 2 places, nhiều phụ-tùng, xe mới, bán giá rất hạ.

Gửi 5 xu timbre về lấy mẫu xe.

TRÚC-THÀNH
59bis, Neyret (Cửa-nam), Hanoi

CẮN NHAI ĐƯỢC NHƯ THƯỜNG

Ông cụ này chỉ còn ăn được xúp mà thấy ông cụ kia cắn nhai được như thường tất cho là một việc lạ.

Nếu trước đây cũng dùng thuốc DENTOL như ông cụ kia, thì bây giờ vẫn còn đủ răng và bây giờ cũng vẫn cắn nhai được như thường.

Thuốc DENTOL chế theo các công việc khảo nghiệm của ông Pasteur, có thể trừ được tất cả các trùng xấu ở trong miệng; thuốc ấy phòng được, và trừ được bệnh xún răng, những bệnh xưng lợi, xưng cổ. Dùng thuốc trong mấy ngày, là răng trắng bong, và mất xin.

Dùng thuốc ấy, trong miệng có vị mát dễ chịu, mà lâu bền. Có thể trừ trùng trong miệng được ít ra là 24 giờ.

Thấm vào bông mà nhét thì đau răng dữ đến đâu cũng rịu ngay.

Các hiệu lớn bán nước hoa và bào chế, thì hiệu nào cũng có bán.

Ký tại : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

Vos reins sont-ils douloureux ?

Une douleur dans le reins est une bonne raison pour se soigner, car les reins douloureux peuvent être faibles ou malades, ce qui est toujours grave.

Si vous éprouvez en plus des troubles urinaires, des maux de tête, des étourdissements, des douleurs rhumatismales et si vous avez des enflures des chevilles, employez sans retard et avec persévérance les Pilules Foster.

Pourquoi ne vous soulageraient-elles pas et ne vous rendraient-elles pas une bonne santé comme à tant d'autres ?

Depuis longtemps elles ont prouvé par leurs résultats, qu'elles possèdent au plus haut point, la vertu de tonifier les reins et de purifier le sang.

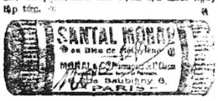
PILULES FOSTER
pour les Reins et la Vessie

La boîte 7 fr. 80 — La double-boîte : 14 fr. Toutes Phies ou f'', H. Binac, pharmacien, 25, Rue Saint-Ferdinand, 25, PARIS (17e).

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Hai sự rất ghê gớm ở bệnh lậu là : Yếu sức đi và mất đường sinh dục. Cái cơ-quan chính nó làm cho mất sức khỏe và những hạt sinh dục dề hóa ra như hạt sinh dục của các người già. Không còn gì sợ hãi hơn là một người trai trẻ mà không sinh được những con mầm-mạp? Vậy thì phải nên quan phòng các chứng xẩy ra ở bệnh lậu và phải nên kịp chữa ngay khi mới bắt đầu có mủ. Nếu mới thấy trong đường tiểu tiện hơi đau, thì phải nên chữa ngay và phải nên giữ gìn những cơ-quan khác, bàng-quang, quả thận cho khỏi mắc bệnh về sau nữa.

Người ta đã có cách chữa rất công-hiệu là thuốc *Santal Monal*. Dùng trong mấy hôm đầu là hết đau đớn, hết sưng đường tiểu tiện và khỏi ngay lập tức. Thuốc *Santal Monal* nay dùng ở các nhà thương khắp hoàn-cầu, vì nó là một thứ thuốc rất quí rất hay. Nó lẫn vào với nước tiểu và làm cho nước tiểu thành ra xanh, làm cho sạch những mụn con mọc ở các cơ-quan, như thế bệnh lậu khỏi ngay lập tức.

Ở các hãng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045

CHÈ 寧泰

Quý-khách muốn xơi thứ chè quanh năm thơm ngon, xin lưu-tâm chiếu-cố xơi chè chính-hiệu NINH-THAI thời quý-khách sẽ được mãn-ý.

NINH-THÁI

10. Rue des Cantonnais, Hanoi
164, Phố Khách, Haiphong
78, Phố hàng Trống, Nam-định

CÁI SẨY nẩy cái UNG

Phàm mọi bệnh lúc đầu nhẹ nên ta hay khinh thường. Bệnh sâu-quảng cũng vậy, trước là một mụn loét nhỏ, sau mới loang dần ra làm cho người đau phải nghỉ, mất công mất việc.

Một người ở Toulouse viết cho bản hiệu rằng

« Tôi có một cái mụn ở chân đã được hơn một năm nay, nó càng ngày càng loang ra đến nỗi không co chân lại được, đứng một lúc cũng không được. Tôi đã thử hết các thuốc buộc, thuốc đáp, vậy mà cái mụn cứ càng ngày càng loang ra

May thay có người mách cho tôi biết thuốc INOTYOL. Tôi cũng mua về thử thì ra mới bôi một lần đã đỡ, bây giờ thì khỏi hẳn. Nhờ thuốc INOTYOL nay tôi đi lại làm lụng như thường. Thực là một vị thuốc cứu thế »

Xem đó thì biết thuốc mỡ INOTYOL là thuốc công hiệu vô-cùng để chữa các bệnh ngoài da như lở, mụn loét, sâu quảng, ngứa, vân vân.

Thuốc INOTYOL có bán ở các hiệu thuốc Bắc kỳ.

INOTYOL

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy xin [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Urocédrol Gallo

Thuốc mới trừ bệnh lậu, chế bằng Essence de Cédrus Atlantica. Tốt hơn các thứ thuốc đàn-hương không bao giờ làm đau thận, và trị bệnh rất chóng

BÁN TẠI :

Hanoi, hiệu Chassagne

Haiphong, hiệu Brousmiche

BỆNH GIANG-MAI
Nên Trị bằng
THUỐC TAM-VỊ

Thuốc này, chế theo bài của giáo-sư Fournier hoà lẫn với các vị thảo-mộc, đã có tiếng ba mươi năm nay, ai mà dùng để trị bệnh giang-mai (tiêm-la) cũng chắc khỏi, không lo mai hậu phát và chứng bệnh gì khác nữa. Thuốc này gồm ba vị khác nhau, đồng sức trị cho thiệt khỏi bệnh, không thuốc nào bì kịp. Và thuốc này tự uống lấy được và lúc trị bệnh vẫn ăn uống cử-chỉ như thường, không phải nghỉ, phải tiêm (chích) khỏi đau đớn, tốn tiền. Đó lại là một mối lợi nữa.

Thuốc này chế tại Laboratoires F. PARAT
Cũ, Rue d'Hauteville, Paris
ở Bắc-Kỳ có chứa tại :
PHARMACIE CENTRALE DE L'INDO-CHINE
59, Rue Paul-Bert — Hanoi

Muốn biết rõ cách chữa thì nên in cuốn sách riêng ở hiệu thuốc lớn đó.

Nhà Bản-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

RƯỢU CỦA ÔNG CÓ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TẠNG PHỦ VÀ TRỊ BỆNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã nổi tiếng thiên hạ đâu đâu cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE là thuốc hay hơn hết cho bổ sức lại. Bổ tạng phủ, trị bệnh rét làm cho ăn ngon, thuốc ấy lấy làm hay có thể giúp sức khỏe đều quân động.

[illegible]

CÁCH DÙNG

Rượu QUINA LAROCHE phải uống [illegible]

[illegible]

COMAR VÀ CÔNG-TY

Ông thầy bán thuốc hạng nhất tại Paris

MAUX D'ESTOMAC

Crampes, tiraillements, pesanteurs, digestions difficiles, tous ces malaises douloureux disparaissent en quelques jours, grâce au régime du

PHOSCAO

Le plus exquis des déjeuners.
Le plus puissant des reconstituants.

Le régime du Phoscao est conseillé par les médecins aux anémiés, aux convalescents, aux vieillards et à ceux qui souffrent de l'estomac ou qui digèrent difficilement.

ENVOI GRATUIT D'UN ÉCHANTILLON

BÁN TẠI :
G. M. R.
HANOI

MỖI HỘP :

Bột trẻ con	6 fr. 25
Hạng có đường	6 fr. 25
Hạng không có đường	8 fr. 25

GẦY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS cổ huyết bổ

Làm cho Sung túc máu men, ấy là một vị thuốc của các Lương-y trứ danh.

Thuốc này hiệu hơn thịnh bổ tuổi và các thứ thuốc có tính sắt. Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó.

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lăng-bông ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và đàn bà ở cữ . . . . Một litre :* **2 , 10**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1 , 25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1 , 25**

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghíp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mọi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗng . . . . Một chai :* **1 , 50**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0 , 80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay

Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

3003

SÂM-BANH CÒ TRẮNG

Duc de Brémont

Rượu ngon

GIÁ RẺ

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh.

3007

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Tư bản dự định : Francs **72.000.000**

Tổng cộng khoản dự-bị ngân đến ngày 31 Décembre 1927 : » **85.500.000**

HỘI-ĐỒNG TRỊ-SỰ :

Chánh trị-sự :	M. STANISLAS SIMON, Chánh-hội-đồng trị-sự công-ty hỏa-xa Vân-nam ;
Phó trị-sự :	M. PAUL BOYER, Chánh-hội Thương-cục Comptoir National d'Escompte de Paris ;
Tổng quản-lý chủ-nhiệm :	M. RENÉ THION DE LA CHAUME, Nguyên thanh-tra Tài-chính-bộ.

Công-việc bản ngân-hàng kể như sau này :

In các thứ giấy bạc.

Mua bán các trái-phiếu ngân-phiếu, các giấy nhận tiền đi đường, gửi tiền đi bằng điện-báo hay bằng thơ-từ cho các nơi có chi điếm hay là các viên quản-lý của ngân-hàng ở những thị trường to tại khắp thế giới.

Gửi tiền đi khắp các nơi ở Đông dương.

Mở các quĩ cho vay tiền và gửi tiền, bất cứ thứ nào, hoặc có hạn định, hoặc không hạn tùy theo ý muốn của quí-khách. (Xin xem bản tổng kê về việc này).

Cho vay tiền trước về các trái-phiếu, mùa màng, hàng hóa, đồ vàng đồ bạc.

Nhận mua bán những trái-phiếu khắp các thị-trường, nhận hỏi tiền giúp những lợi-tức, công nợ ở khắp các thị trường, và nhận giữ hộ những trái-phiếu.

Nhận trả tiền trước những trái-phiếu khắp mọi nơi, và nhận đòi hộ các tiền tài về việc buôn khắp Toàn-cầu.

Đổi chác các thứ tiền bạc hoặc trả ngay hay trả dần. Mua và bán các thứ tiền ngoại-quốc.

Giao-dịch các công việc thuộc về ngân-hàng ở Đại-pháp, Viễn-đông và các ngoại-quốc. Tại Hanoi và Haiphong có cho thuê tủ bạc.

Điện-Lưu-Tín-Điệu : INDOCHINE

GIẤY NÓI :	
Hanoi	48 et 561.
Haiphong	26 et 219.
Namdinh	90.
Vinh	45.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ microfilms trường Đại Học Cornell

Supplément au Trung-Bắc Tân-Văn

N° 3592 du 11-12 Mars 1929

TRUNG-BẮC BUỔI TRƯA

Phụ-trương số 30 (Tờ phụ-trương này ra từ trưa hôm 11 Mars 1929) Mỗi số: 1 xu

GIÁ MUA CÓ HẠN

	Tờ buổi trưa	Tờ buổi tối	Cả hai tờ
Cả năm	3$00	6$00	8$00
Sáu tháng	1.60	3.20	4.00
Ba tháng	0.90	1.80	2.00
Một tháng			1.00

Nam-kỳ và ngoại-quốc phải trả thêm tiền cước

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

PUBLICITÉ

Annonces le c/m: . . . . 0$60
Réclames 1,00

Consulter les tarifs pour contrats de longue durée

PHONG THÊZ

Có người kêu rằng xã-hội ta ngày nay không có phong-thề gì cả. Nghiệm ra đời nào, ở nước nào, cũng có cái lời than thở của kẻ tiếc nhớ sự cũ đó, chứ không những một chúng ta. Phàm những người thuộc nhiều sử-kí, bao giờ cũng có một cái quan-niệm gói-tóm các sự hay cũ lại, coi như một toàn cục, mà tưởng rằng xưa kia nó có đủ, bây giờ thì nhìn vào đâu cũng thấy khuyết.

Nhưng mà trước hết hãy nên giải nghĩa cho rõ. Phong thề là cái gì? Phàm một xã-hội, bao giờ cũng có một đám thượng-lưu, tức là những kẻ học-thức hơn người, những người lĩnh-tụ, như là vua quan, những nhà làm thầy dạy kẻ khác. Những hạng người ấy có một tư-cách riêng, một tính nết riêng, những thói quen riêng, những cách xử-trí riêng, một luân-lý riêng, một thái độ riêng, không giống như những kẻ tầm thường vô-học, hoặc đành ở phận hèn-hạ. Gồm cả bấy nhiêu thứ lại, gọi nó là phong-thề. Khi nào thấy có nhiều người bởi chức-phận, bởi danh-vị lý ứng vào hạng thượng lưu đó, mà phầm-hạnh, mà luân-lý, mà thái độ, mà học thức cũng tầm-thường không khác chi kẻ ngu phu ngu-phụ, thì nói rằng mất hết phong thề.

Cái ưu-điểm của một nước quân chủ là gây lấy phong thề và duy-trì lấy phong thề, khiến cho lê-dân công-nhận rằng phải có phong-thề, nghĩa là phải có người trên kẻ dưới.

Một nước dân-chủ thì lại phải hiểu hai chữ phong thề theo một nghĩa khác. Phong-thề là phong-thề của cả một dân-tộc, phàm bao nhiêu người lĩnh tụ, nghĩa là bất luận quan dân, đã lấy học-thức, lấy tài-năng, lấy đạo-đức mà xử-lĩnh được người ta, mà chiếm-đoạt được một địa-vị cao quí ở trong xã-hội, tất là phải cùng nhau theo một kỷ-luật riêng để rõ rệt ra cái đặc-sắc của thượng lưu trong một nước, tức là cái đức-tính chung của cả dân-tộc vậy.

Hai chính-thề cũng là khả dĩ gây nên được phong thề, và duy-trì được phong thề, nhưng cốt ở cách dùng người. Khi đã có một cái thế lực gì, khiến nổi được những kẻ tư-cách tầm-thường mà lọt vào đám lĩnh-tụ, thì trăm-nghìn người thấy vậy, yên-trí rằng không cần phải theo kỷ-luật nào cả cũng được làm người trên; cơn rữa thì không ai luyện tập lấy tư-cách người trên làm gì nữa, cứ chiều đời thế nào cho nhiều kẻ yêu hoặc vì nể, mà ít kẻ thù hoặc muốn ngăn đường không cho ta tiến, thì là xong việc mình. Thành ra một cái phong-trào không có cao-hạ, không ai trọng tài, trọng đức nữa, mà chỉ sợ kẻ khôn ngoan. Khôn ngoan tức là một cái thế-lực trong trường tranh cạnh.

Một dân-tộc mà có nghị lực thì những khi gặp phải phong-trào không hay như thế, tất cũng có kẻ biết lấy nghĩa khí mà thi-hành những việc đáng làm gương và để xỉ-nhuốc những kẻ hèn-mạt. Một dân-tộc đồi-bại rồi, thì lại vỗ tay vào, thành ra may cho những kẻ nào khéo luồn lọt.

Xét ra nhà nước bảo-hộ cũng đã biết lo cho xã-hội ta duy-trì lấy phong-thề lắm đó. Tự người Việt-nam không biết gây lấy đoàn thề của đám thượng-lưu nhân vật, thì chính nhà-nước lại tán-trợ cho thành một đoàn-thề để mà cùng nhau duy-trì lấy phong thề, để mà tìm những phương dung hòa hai cái nghĩa phong-thề.

Mục-đích ấy chẳng hay chúng ta đã thi-hành được đến [illegible] nào rồi?

V.

Xin độc-giả biết cho rằng trong tờ báo này tôi không cốt làm cho đủ luận thề đâu. Tôi chỉ khơi ra mấy câu chuyện thiết-thời, gọi là làm đầu bài, rồi độc giả nhân đó mà nói nốt. Cho nên nhiều bài đây không có kết mà cũng không hết ý bao giờ

Việc chính biến ở Mexique

Quân khởi nghịch thắng thế

Quân khởi-nghịch đã đánh được thành Juarez. Quân của chánh-phủ ít hơn phải bỏ thành ấy. Theo như thề-lệ đình-chiến của quân nhà nước và quân khởi nghịch điều-đình với nhau, thì 300 người lính của nhà-nước đã bị giam ở đồn Bliss.

A. R. I. P.

Tòa nội-các nước Pháp với nghị-viện

Thứ dân nghị-viện vẫn xét sổ chi-tiêu phụ về tháng Décembr. Quan tổng-trưởng bộ tài-chánh có nói tòa nội-các và ban tài-chánh hai bên phản-đối nhau; Thực thế, ban tài-chánh nhân dịp bàn về sổ chi-tiêu phụ tháng Décembre mà yêu-cầu giảm thuế rất nhiều. M. Chéron có nói cái mục-đích sổ chi-tiêu phụ là tính toán cho xong các khoản chi-tiêu phụ về năm 1928, chứ không phải là giảm thuế làm cho mất sự quân-bình trong sổ chi-tiêu năm sau. Ông kể các kết-quả đã gây được. Tình thế của ngân-khố ngày nay đã khá. Số nợi-trái trước là 290 nghìn triệu đã giảm xuống là 272 nghìn triệu.

Ông nhắc lại các việc của chánh-phủ đã nhượng-bộ để tăng lương bổng cho các viên chức, để chỉnh đốn lại số tiền trợ cấp, v. v..; còn các việc giảm thuế, thì phải kê cứu trước, một cách cẩn-thận mới được. Sau ông trách những người lạm dụng cái quyền tự-do, mà bừa những sự quá-đáng làm cho dư-luận hiểu lầm.

Đảng xã-hội liền tìm cách gây nên sự náo động, về việc đem các điều luật về hội truyền giáo để riêng ra ngoài. Nhưng ông Poincaré đáp lại mấy câu, thì số người tán thành cho tòa nội-các lại tăng lên.

A. R. I. P.

Kuôcq ngu'w mo'iq
ă ơ ư thì viết a' o' u'
đ viết d, d viết y, q viết k
Na'm yâuq:
sa'cq, huyênf, na'ngj, hoiz, ngaw
q f j z w

HAIF DAMF

Cuôc diễn thuyêt

Vừa rồi, ông giáo sư Lê-Thước có lên đàn diễn-thuyết ở nhà hội quán hội Trí-Tri, nói về lịch-sử cụ Thượng Trứ tức là cụ Nguyễn công-Trứ (阮公著). Ông có dẫn mấy câu văn của cụ [illegible]

Khi cụ còn bé, đang đi học, bà cụ lớn cố sinh ra cụ có cho cụ một quan tiền. Cụ thấy trẻ trâu bò xúm nhau đánh bạc, cụ ghé vào đánh, trước tưởng là đánh chơi vài ba đồng (tiếng Trung kỳ kêu là vài ba chữ) cho vui, sau bỗng thua mất cả quan. Cụ có khẩu-chiếm một câu thơ sau này, diễn giả cho là cái khí tượng bậc vĩ nhân ấy sau tất làm quan to. Câu thơ rằng:

« Tưởng chơi ba chữ cho vui vậy,
« Bỗng chốc nên quan đã xướng chưa. »

Lại khi cụ đã thi đỗ làm quan, có câu thơ rằng:

« Chót đà tắm gội ơn mưa móc,
« Cũng phải xênh-xang hội gió mây. »

Trong bọn thính giả có một cậu tây-trang thiếu-niên, nghe như cậu có dự một chân trong hội « Bẹp tai », cậu lợi dụng mấy câu thơ ấy đem về đán chỗ ngồi chỉ đổi mỗi câu vài chữ mà nghe có thú vị riêng.

Câu thứ nhất:

« Tưởng chơi diễn-thuyết cho vui vậy
« Bỗng [illegible]

Câu thứ hai:

« Chót đà tắm gội ơn *tiêm* móc,
« Cũng phải xênh-xang hội *khói* mây. »

Còn câu thứ ba thì cậu chẳng phải đổi chữ nào, cứ y nguyên văn mà dán:

« Phút bỗng lừng danh công-tử xác,
« Làm cho nổi tiếng trượng-phu kềnh»

Hif-dinhf Nguyênw-va'n-Tôi

Cầu đổ

Hai người chết, hơn mười người bị thương

Có điện-tín ở Lạng-sơn gửi về rằng, cái cầu Lộc-bình đổ mất một dịp, một người lính tây chết, hai người lính tây bị thương và một người ta chết, hơn mười người ta bị thương.

Số chi-tiêu không-quân và hải-quân của nước Anh

Tòa nội các đã đệ trình hạ nghị-viện sổ chi tiêu của không-quân là 12.200.000 livres sterling. Hạ nghị-viện vừa họp, thì bãi một khoản của đảng lao-động yêu-cầu bãi không-quân. Quan tổng-trưởng bộ hàng-không tuyên-ngôn rằng đến cuối năm thì không quân của Anh sẽ được 82 đội. Trong mấy tuần lễ nữa, sẽ mở một đường hàng-không từ Londres đến Karachi, mỗi tuần lễ chạy một lần.

Số dự-toán của hải-quân về năm 1929, là 55 864.000 livres sterling. So với năm 1928 giảm đi 1.435.000 livres.

A.R.I.P.

Cái cảm tưởng của một cô con gái

cho 22 người hôn một lúc

Mới đây một hiệu làm phim ảnh, muốn chớp một phim ảnh về việc tình, đã kén được đào, còn kép thì nhiều người ứng cử, chưa biết kén tay nào cho được tốt đôi, bèn giao cho vai đào kén hộ. Cô con gái đóng vai đào bèn chìa mồm lần lượt cho hai mươi hai người ứng-cử hôn. Người hôn giỏi hơn cả, thì được kén để đóng tuồng. Hai mươi hai người hôn xong, cô nói chỉ có sáu người biết hôn có tình, mà trong sáu người ấy có một người hôn làm cô cảm động hơn cả, vậy được kén làm kép đóng trò với cô.

Anh kép được tiếng khen ấy, từ đấy tất nổi tiếng là người hôn giỏi nhất: Lời khen ấy có lẽ lại là một cái chứng chỉ mới cho chàng đối với bọn phụ nữ đấy nhỉ.

Phi công Paillard và Le Brix

Tại Pnom-Penh

Hai phi-công Paillard và Le Brix đều tới Réam ngày thứ sáu lúc 16 giờ. Có quan Công sứ tỉnh Kampot thay mặt quan Khâm-sứ cùng MM. Gache và Boudon là cựu phi công trong hồi chiến-tranh và đại-biểu hội « *Amis de l'aviation de Pnom-Penh* » đến đón chào. Khi hai phi-công qua Kampot thì có cuộc nghênh-tiếp tại tòa sứ. MM. Paillard và Le Brix đi ô tô ở Kampot khởi-hành lúc 19 giờ 30, đến 22 giờ thì đến Pnom-penh, nhân-dân tụ họp ở trước tòa Đốc-lý đều hoan-hô hai nhà phi-hành mạo-hiểm. Đêm hôm ấy có mở tiệc tại tòa Đốc-lý. Tiệc xong quan Đốc-lý [illegible] mặt quan Khâm-sứ đi vắng đọc lời chúc mừng hai phi công. Paillard và Le Brix đều được Monivong quốc vương tặng bội tinh vàng. Các nhà dự tiệc có hoan hô hồi lâu. Tiệc rồi có cuộc khiêu vũ. Sáng hôm sau lúc 8 giờ hai phi công đi chiếc tàu bay *Potez* 32 của hội Khảo cứu hàng không qua Saigon, do phi công Mousseron cầm máy.

Tại Saigon

Phi công Paillard và Le Brix đã tới Saigon lúc 10 giờ 15 sáng 9 mars bằng tàu bay.

A. R. I. P.

VA'N UYÊNZ

PHONG RAO

Khuyên chồng chừa thuốc phiện

Hẵn còm, trí đoản suốt đời bỏ thả,
Trâu, dê, vườn, ruộng, cửa, nhà.
Một tay anh đã nướng ra gio tàn.

Mình em gánh vác giang-san,
Chợ xuôi chợ ngược lo toan việc nhà.
Kìa xem thông cỗi, huyên già,
Sao anh chẳng nghĩ gần xa báo đền.

Từ nay chừa bẵn cơm đen.
Giang hồ vùng vẫy đua chen với đời.
Khuyên anh em gửi mấy lời,
Phù-dung A phiến anh dời ra cho.

Khuyên chồng chừa rượu

Anh ơi, em gửi lời này,
Rượu chè be bét từ nay xin chừa,
Kẻo mà mang tiếng say sưa,
Quá vui anh cũng uống vừa thì thôi.

Thói thường say rượu lắm lời,
Đến đâu ai cũng bảo đời ma men.
Nói sằng nói bậy ai khen,
Xin anh chừa hẳn thói quen từ rầy.

Xin anh tìm bạn theo thầy,
Cố công leo bước thang mây với đời.
Yêu nhau xin nhớ lấy nhời,
Sao cho tỏ mặt con người trượng-phu.

Khuyên chồng chừa mê gái

Em xin anh trở lại nhà,
Anh đừng tìm chốn nguyệt hoa chơi bời.
Ra gì những thói là lơi,
Tô son điểm phấn rủ người thanh niên.

Mập mờ đánh lận con đen.
Hoa thừa, hương thải, tồn tiền ích chi.
Xin anh xếp tấm tình si,
Ra công học tập kẻo thì giờ qua.

Nó đi không trở lại mà,
Sao anh còn mải nguyệt hoa làm gì?
Mai sau dốt nát ngu si,
Hỏi rằng lỗi ấy, lỗi thì tại ai?

Khuyên nhà làm ruộng

Ai ơi trở dậy kẻo trưa,
Mặt trời đã mọc, đi bừa cho mau.
Xin ai đừng quản nông sâu,
Ngày nay khó nhọc, ngày sau thanh nhàn

Nam-hải, Nguyễn-đức Vỹ

Xuân tình

Kể xuân này nữa mấy xuân rồi?
Biết ngỏ cùng ai mọi khúc nhôi.
Cái kiếp hồng-nhan là thế thế!
Biết nhau họa có chị Hằng thôi!

Xuân tứ

Chúa xuân sao khéo khéo trêu ngươi,
Mà phấn long đong mãi với đời.
Duyên phận không ngờ ra trắc trở,
Phong trần đã trải mấy thu rồi!

Băng-tâm, Nguyễn-thị Minh-châu

Quan Khâm sứ Le Fol được tặng nhất hạng Long-bội tinh

Sáng thứ bảy vừa rồi, quan Phụ-chính Thân-thần cùng các quan viện Cơ-mật Huế đã khâm mạng đức Bảo-đại tặng quan Khâm sứ Le Fol nhất hạng Long bội tinh.

Xuân thủ đàm ân

LẠNG-SƠN

Các viên chức có tên sau này đều được thưởng hàm về dịp xuân thủ năm nay:

Tùng cửu-phẩm văn-giai (9-2): M. Phạm-nguyên-Khánh, trợ-giáo, quản lang Lạc-tràng, huyện Kim-bản (Hà-nam).

Chánh cửu-phẩm bá-hộ (9-1): MM. Đinh-văn-Thủy, châu-đoàn Bình-quan, phủ Trường-định; Vi-lôi-Hanh, châu-đoàn quản làng Trọng-sơn, châu Thoát-lang; Hoàng-sĩ-Lương, chánh-tổng Cao-lân, châu Văn-uyên; Lương chiêu-Loan, tổng-đoàn Vinh-rứt, châu Văn-uyên; Hoàng-doãn-Báo, tổng đoàn Quỳnh-sơn châu Bắc-sơn; Tăng-xuân-Thịnh, quản làng Đông-quan, châu Lục-bình.

Tùng cửu phẩm bá hộ (9-2): MM. Dương-v-Minh, lý-trưởng Bình-la, châu Bình-gia; Hoàng-doãn-Luật, chánh-tổng Quỳnh-sơn, châu Bắc-sơn; Ng-v-Đức, chánh tổng Nam-sơn, châu Trường định; Lâm-giai Hợp, lý trưởng Xuân-dương, châu Lộc-bình.

Tùng cửu phẩm đội trưởng (9 2): MM. Hoàng đình-Lộc, quản làng Hưng-vũ, [illegible] Dịch, quản làng Trấn-yên, châu Bắc-sơn; Hoàng-văn-Tiến, quản làng Hu-khê, châu Bình-gia; Đinh-lương-Huệ, xã-đoàn Lịch-sơn, châu Thoát-lang; Vy-han Long, xã đoàn Tứ-xuyên, châu Bằng-mạc; Đinh-mỹ châu, xã đoàn Trung-quan, châu Thoát-lang; Dương-đình-Thu xã đoàn Quỳnh-sơn, châu Bắc-sơn; Hoàng-thanh-Chương, xã đoàn Uyên-cốt, châu Văn-uyên; Trần-văn-Cơ xã đoàn Cao-môn, phủ Trường-định; Đinh-văn-Tây, xã đoàn Cự-khánh châu Thất-khê.

Văn tập « Kiều »

Một hôm chị em đi chơi qua cửa hội K.T.T.Đ. thấy bên trong có năm ông ngồi ghế đánh tổ-tôm điếm, một ông đánh trống ù rồi thấy đưa lại một lá có cầm ở bên cạnh và mấy cái thẻ, xem ra cách chơi tao-nhã vui-vẻ lắm, bèn tập một câu rằng:

Mừng thầm chốn ấy chữ bài,
Bên thời ngồi bốn năm người làng chơi.
Có khi mua chuyện vui cười,
Người ta ai mất tiền hoài đến đây.
Mừng thầm cờ đã đến tay.
Của tin gọi một chút này làm ghi.

Cô B.

VIỆC HANOI

THỜI TIẾT
Lúc 10 giờ sáng: 23 độ

Chớp bóng nhà binh

Ít lâu nay, ở trong thành vẫn có chớp bóng cho các binh-sĩ xem. Nay mai sẽ đem đi chớp ở các trại binh các tỉnh, theo hành trình như sau này:

Từ ngày 11 đến 20 mars: chớp ở trại binh Haiphong, Kiến-an;
22 đến 27 mars chớp ở Bắc-ninh, Đápcầu;
28 » 30 » Phủ-lạng-thương;
8 đến 12 mai » Nam-định;
15 » 19 » Yên-bay;
21 » 25 » Tuyên-quang;
28 » 31 » Lao-kay.

Tân Dân Thư Quán đang biểu không những đơn in sẵn để xin thi CERTIFICAT D'ÉTUDES và đã xuất bản sách *« Les épreuves orales du Certificat d'études primaires franco-indigènes »*, giá bán 0$50, các thí-sinh nên đến ngay mà lấy đơn xin thi và mua quyển sách ấy,

Cuộc tập trận

Tự mười hôm nay, đạo binh thuộc địa thứ chín vẫn tập trận tại chùa Thông, chừng ngày 14 này thì trở về Hanoi.

Ngày chủ-nhật, hôm qua và hôm nay thứ hai, cùng ngày mai thứ ba cũng có cuộc tập trận to lắm.

Cuộc tập trận ngày chủ-nhật bắt đầu từ 6 giờ sáng cho mãi tới chiều do đại-tá Ehret quản đốc.

Ngày thứ hai quan nguyên-soái Franceries có lên xem cuộc tập trận.

Trong ngạch cai-trị

M. Chapoulard, công sứ Lạng-sơn, nay đổi về Nam-định, thay quan công-sứ Géhin về nghỉ.

M. Guillemain, ở phủ Thống-đốc Nam-kỳ, nay bổ đi công-sứ Lạng-sơn.

M. [illegible] mãi sẽ bổ đi công-sứ một tỉnh trong hạt Bắc-kỳ.

Cuộc diễn thuyết ở hội Trí-tri

Tối thứ bảy vừa rồi, hồi 7 giờ rưỡi, các thính-giả đã đến họp tại nhà hội-quán Trí-tri để nghe ông Lê-Thước diễn-thuyết về lịch-sử cụ Ng-công-Trứ là một bậc danh-thần nước ta thuở xưa. Đúng 8 giờ thì ông Lê-Thước lên đàn diễn-thuyết, ông nói xưa nay ông chỉ đi nghe diễn-thuyết, chứ chưa đứng diễn-thuyết bao giờ, ngày nay ông đứng lên diễn-thuyết, cũng là một sự mạo-hiểm con con của ông.

Trước khi diễn, ông Lê-Thước có vẽ sẵn một bức đồ bản lên bảng đen về chỗ quí-quán cụ Thượng Trứ ở làng Uy-viễn tỉnh Hà-tĩnh, rồi ông khéo dẫn một câu ca-dao chứng tỏ rằng vì sơn thanh thủy-tú mà chung đúc nên những bậc anh-tài như cụ Tiên-Điền và cụ Thượng Trứ, hai cụ đều là người ở Hà-tĩnh. Câu ca dao như sau này:

« Non Hồng ai đắp mà cao,
[illegible]

Xem thế thì đủ biết rằng ông khéo dùng lời văn-chương mà tô-điểm cho cái lịch-sử cụ Thượng Trứ thêm hay, thêm đẹp. Còn như cái lịch-sử cụ trong khi làm học-trò, làm quan trị dân, làm tướng đi đánh giặc; đang làm đại-tướng, lại có lúc bị cách chức mà xuống làm một tên lính thú. Cụ đã từng nếm trải bao nhiêu nỗi cay-đắng và sung sướng ở đời. Cụ hơn người về một điều lúc nào cũng cho cuộc đời như một cái trò đùa, mà làm quan không lấy làm vinh, làm lính cũng không lấy làm nhục. Còn mấy hồi cụ ở chùa làm phật, và về mấy hạt đã chịu ơn cụ thì chúng lại tôn cụ làm thần nữa.

Ông Lê-Thước lại sưu-tầm được cả bức thư mà chính chữ cụ Thượng-Trứ viết ra thuở xưa, thế thì thật cũng là một sự đáng quí, tiếc rằng ông chỉ nói đến mà không đem ra cho cử tọa được xem.

Nghe đâu cụ Thượng Trứ thuở xưa lại có hồi đi đóng phường chèo nữa, nghĩa là cụ thích chơi cho đủ mùi đời, nhưng không thấy ông diễn đến, hoặc là ông còn sót một đoạn này chăng.

Lời ông nói rất êm đềm mà có duyên, khiến cho thính giả vui tai mà không chán. Đã lâu nay hội Trí-tri không có cuộc diễn-thuyết, nay nhân tiết xuân ấm áp, lại được ông Lê-Thước đứng diễn, mà diễn về sự-tích một bậc vừa có tài văn-chương, vừa có tài chính-trị như cụ Thượng Trứ, cho nên người đến nghe rất đông vậy.

Thăng thưởng trong ngạch tư pháp

Các viên chức ngạch tư pháp có tên sau này được thăng chức, kể từ ngày 1er janvier 1929 trở đi:

Thăng tham tá thông ngôn hạng nhì 1540 đồng, M. Nguyễn-văn-kinh.

Thăng thư ký thông ngôn thượng hạng hạng nhất 1320 đồng, M. Trần-quang-Khương tức Lương.

Thăng tham tá thông ngôn thượng hạng hạng nhì 1144 đồng, M. Nguyễn-kim-Thịnh.

Thăng tham tá thông ngôn thượng hạng hạng ba 1074 đồng. MM. Trần-hữu-Đình, Phạm-xuân-Thinh Ngô minh-Ưng.

Thăng tham tá thông ngôn thượng hạng hạng tư 996 đồng, MM. Trương-minh-Sóc, Huỳnh-văn-Mang, Bùi-[illegible] Thông. Trần-tất-Đạt, Vũ-khắc-[illegible] Nguyễn đình-Ngọ, Trần-hữu-[illegible] Lê-hữu-Lê, Phạm-công-Lợi, Hoàng-tiến-Huân.

Thăng thư-ký thông [illegible] hạng nhất 918 đồng. MM. Bùi-[illegible]-Đình Nguyễn-năng-Hân, Hoàng-văn-Chinh, Trần-văn-Kinh

Thăng [illegible] ký thông ngôn hạng nhì 840, [illegible]. Nguyễn ngọc-Diệp, Đặng-tâng Hiệu Nguyễn-văn-Sanh,

Thăng thư ký thông ngôn hạng ba 762 đồng. MM. Trần-văn-Thanh, Bùi-đăng - Đỏ, Thew-Nhan, Võ văn-Dang.

Thăng thư ký thông ngôn hạng tư 684 đồng. MM. Ngô-vi-Kinh, Nguyễn-đình-Giu, Phạm văm-Tâm, Lê thiện-Hàng, Hà văn-Sỹ, Đỗ văc-Phu.

Thăng thư-ký thông ngôn hạng năm, 606 đồng, MM Đỗ-công-Khanh, Phạm-văn-Do, Nguyễn-văn-Khất, Lâm-đức-Thọ, Bùi-quang-Dâu, Phạm-hữu-Thăng, Đặng-trần-Trí, Lê-văn Tu, Nguyễn huân-Lang, Vũ-huy-Kỳ.

Thăng kỳ lục thượng hạng hạng ba 996 đồng, M. Vương minh Hiền.

Thăng kỳ lục hạng nhất, 918 đồng. MM. Cao minh Chanh Trần đức Thăng.

Thăng kỳ lục hạng nhì 840 đồng, Ngtu Quân.

Thăng kỳ lục hạng năm 606 đồng M. Nguyễn-hữu-Việt.

Tiệc hàng năm của học sinh trường Thông ngôn cũ

Hội-đồng tổ cước xin có lời để các ngài học sinh trường Thông ngôn cũ (*Collège des Interprètes*), biết rằng theo như ý nguyện của các ngài có đến dự tiệc năm ngoái, mỗi năm cứ độ dần năm thì đặt một bữa tiệc để anh em trước cùng theo học một trường họp mặt cho vui. Hội-đồng xin hoan nghênh tất cả các ngài trước có học ở trường Thông ngôn cũ, bắt cứ học trước học sau, về năm nào cả.

Tiệc ấy năm nay, xin định vào ngày chủ-nhật, 31 Mars, là ngày lễ Pâques cho tiện các ngài ở xa có thể về dự tiệc cho vui.

Hội-đồng định chỉ nhờ các báo có [illegible] thì là chỗ nhờ cuối cùng, có điều bất tiện chăng. Nhưng ngài xem báo biết tin, tất sẵn lòng báo tin cho các ngài không biết. Thăng hoặc có ngài biết tin, mà vì lẽ gì riêng không đến dự tiệc được, cũng có thể tự coi như là không biết tin, không phải mất thì giờ trả lời chi cả.

Tiền mỗi vị dự tiệc xin định là 5 p. hạn nhận tiền đến ngày 25 mars là cùng.

Ngài nào sẵn lòng dự tiệc, xin cứ gửi đến cho M. Trần-kim-Ngọc 11 rue Tirant, hoặc M. Nguyễn - văn - Luận Trung-Bắc Tân Văn Hanoi.

Cái nạn ô-tô

Chiều thứ bảy, có ô-tô số T. 1835 của M. Thông-Ngọa, khi qua ngõ Gia-ngư, dụng phải một đứa trẻ con tên là Phạm xuân-Chương, 4 tuổi, giấy bên tay trái, máu chảy lênh láng phải khiêng ngay vào nhà thương, tới nơi thì chết.

Tin sau cùng

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ: **1$00**

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3003

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hạch bằng Sơ học yếu lược

Kỳ hạch bằng Sơ-học yếu-lược (Certificat d'études élémentaires indigènes) tại Haiphong sẽ bắt đầu mở vào ngày 6 mai hồi 7 giờ ở trường học phố Bonnal.

PHÚ-THỌ

Đương tế mất văn-tế

Làng Tu-vũ vừa rồi có sửa lễ Kỳ-trần rất là trọng thể, người ở các nơi đến xem đông lắm. Thế mà không hiểu vì sao trong khi dân đương hành lễ, người thư-ký đương đọc văn-tế, thì tự nhiên người ký-trưởng đương-thứ ở đâu lẻn vào giật lấy văn-tế xé đi, không cho trả nữa. Mọi người đứng xem thấy thế, đều cùng ngơ ngác nhìn nhau, không hiểu sao cả và lại buồn cười, vì nỗi tự xưa đến nay chưa ai từng thấy cái việc như thế bao giờ.

Song dù thế nào mặc lòng, cứ bình tĩnh mà xét, thì việc thầy ký-trưởng làm thế là lỗi với quỉ thần đã đành, nhưng đối với dân làng thì sao?

Nghe nói việc này dân đã làm giấy trình quan, mong rằng quan trên lấy lẽ công-bằng mà xử cho thì thực hay lắm.

Người đi xem tế lại cáo

Việc thư tín

Bản-quán tiếp được mấy câu này, có nguyên văn đáng bao :

[illegible] trạm cũng có, thế mà không hiểu vì sao nhà trạm cũng thấy vắng tanh, không có ai ngồi bán tem, thành ra nhiều khi muốn mua cho được cái tem thực là khó lắm.

Mong rằng việc này những nhà có trách-nhiệm lưu tâm đến mà chỉnh đốn ngay cho thì thực hay lắm,

Đ. S, lai cáo

SINH, TỬ, GIÁ THÚ

SINH

Phạm-đình-Kỳ, con M. Phạm văn - Soi thư ký Công chính, ở 53 ngõ Landais.

Phạm-văn-Hảo, con M. Phạm-văn-Sử, làm phu, ở Bến Nèo.

Nguyễn thị-Duyên, con M. Nguyễn-văn-Sửu, thợ cạo, 1 ngõ Tố Tịch.

Lưu - văn - Tiến, con M Lưu - văn - Tâm, chauffeur, phố Liên trì.

Dương-văn-Teo, con M. Dương-v-Thanh, [illegible]

Nguyễn-văn Quảng, con M Nguyễn-văn-Ninh, thợ may, 84 hàng Quạt.

Lưu-văn-Tiu, con M. Lưu-văn-Tỷ, làm phu, ở phố Sinh Từ.

Đỗ-thị-Thành, con M Đỗ văn-Cợi, 77 phố Sông Tô lịch.

Tô-Cát, con M. Tô-Hoành, tham tá Toàn quyền, 70 hàng Quạt.

Nguyễn - xuân - Nương, con M. Nguyễn-xuân-Lan, thư ký, ở 12 phố Galet.

TỬ

M. Nguyễn-văn-Khang, 70 tuổi, ở Thọ lão (nỏ ngõ).

M. Phạm-ngọc-Oanh, 60 tuổi, ở Cổ giám.

M. Nguyễn-thi-Y, 46 tuổi, ở 106 ngõ Châu Long.

Các cuộc vui tối nay

Cinéma Palace : Le Juif errant (suite)

Cinéma Tonkinois : Le Fauteuil 47.

Cinéma Pathé : Casanova.

Quảng-lạc : Lễ-bổ bí Điêu thuyền

Sân nhiên : Trung rác, Trung nhi

Ba phải và chớp bóng.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

22, RUE LAMBLOT (PHỐ NHÀ THỜ) MÁY NÓI SỐ 150

Có các lớp từ Đồng ấu (cours Enfantin) đến Cao-đẳng (cours Supérieur).

Ngày giờ học, và chương-trình theo y như các trường công. Buổi tối bao giờ cũng có lớp chuyên dạy chữ Pháp cho các học-trò thi vào làm các công sở hay vào học các trường Cao-đẳng tiểu học nhà nước.

Tin-tức về việc thương-mại

GIÁ THÓC GẠO :

Gạo hạng nhất, một tạ	11 $ 80
— nhì, —	10 40
— ba, —	9 50
Thóc hạng nhất, —	6 50
Bắp ngô —	6 60

GIÁ BẠC

Kho Nhà-nước : 12 f. 40.

CÁC TIN TÀU

Tàu *André Lebon* đến ngày 19 mars ở Saigon sẽ chạy sang Pháp. Tàu ấy sẽ mang thư của tàu *Claude Chappe* ở Haiphong chạy vào Sa-gon ngày 14 mars.

Tàu *Chenonceaux* đi từ Marseille sang Tàu và sang Nhật ngày 22 février.

Tàu *Chantilly* đi từ Marseille đi Đông-dương ngày 27 février.

Tàu *Général Metzinger* sẽ từ Sa-gon chạy sang Pháp ngày 2 avril, đến [illegible] vào tới nơi.

Tàu *Claude Chappe* mang thư sang Pháp, đến ngày tức năm 14 mars hồi 8 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane Qui-nhơn và Saigon rồi chuyển sa g tàu *André Lebon* chừng 19 mars thì chạy.

Các thư ở gửi sang Pháp sẽ đem ở Hanoi xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 4 phút tối thứ tư 13 mars.

CÁC VIỆC LĨNH TRƯNG VÀ ĐẤU GIÁ

Ngày 12 Mars 1929 hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hanoi đấu giá làm nhà ở cho quan phó-sứ Thái-bình;

Việc làm đáng	$1.341 $ 54
Tiền dự phòng	1.758 , 46
Ký quỹ tạm	150 , 00
Thành giá	(3000)

Ngày 16 Mars 1929 hồi 9 giờ. — Tại sở Bưu-điện Bắc-Ninh trưng việc tải thư và các bưu-kiện (colis postaux) [illegible] thời hạn từ 1er Mai 1929 đến 30 Avril 1932.

Ký quỹ tạm	50 $ 00
Ký quỹ nhất định	1.000 fr.

Ngày 25 Mars 1929 hồi 9 giờ. — Tại sở Bưu-điện Hanoi đấu giá mua sắt chữ T, đúng cho sở Ty.

Việc thầu đúng	100 000 đồng
Ký quỹ tạm	7.500 đồng

Biên-lập thầu đã tại sở Bưu-điện 14 đường Brière de l'Isle Hanoi và tại sở Bưu-điện Haiphong.

« Âu-Tây tư-tưởng »

Là tòa một tạm-cục của bản-quán mở ra chỉ chuyên dịch các sách Tây rất hay, chia làm ba loại,

A. Sách văn-chương kinh-điển (bìa vàng)

B. Sách đọc cho vui (bìa đỏ)

C. Sách dạy phổ-thông (bìa xanh).

Mỗi tháng ra hai quyển bán mỗi quyển 8 xu (0$05).

Hiện đã ra ra những sách sau này:

ALEX. DUMAS:

1. BA NGƯỜI NGỰ LÂM PHÁO THỦ; trọn bộ 18 quyển nhỏ, mỗi quyển, buổi đóng làm 4 quyển lớn có bìa trọn bộ. . . . . $ 0 05 / $ 1,80

FENELON:

2. TÉ-LÉ-MẠC PHIÊU-LƯU-KÝ: cả bộ 10 quyển nhỏ mỗi quyển, 0,05 / hoặc đóng làm 2 quyển lớn có bìa [illegible] bộ. 0,40

DE LA BROSSE:

3. LỊCH SỬ ĐỨC PAUL-HENRY: cả bộ 12 quyển nhỏ mỗi quyển, 0,05 / hoặc đóng vào 1 quyển lớn có bìa trọn bộ. 0,15

PERRAULT:

6. CHUYỆN TRẺ CON: 1 quyển nhỏ. 0,05

MOLIÈRE:

9. NHỮNG HÀI KỊCH CỦA VIÊN-SINH: cả 5 quyển nhỏ mỗi quyển. . . . 0,05

LA FONTAINE:

7. THƠ NGỤ-NGÔN: (văn Pháp và văn Quốc-ngữ đối nhau) có 2 quyển nhỏ mỗi quyển. 0,05

Tiền cước gửi Recommandé:

mỗi quyển nhỏ. . . . . 0 $ 12
1 bộ 4 ông người Ngự Lâm Pháo Thủ. 0,30
1 bộ 4 Tô Lê-Mạc Phiêu Lưu-Ký: 0,30
1 bộ 4 Qui-Li Vo Da-Kỳ: 0,12
1 quyển 4 Chuyện Trẻ con 0,12
1 quyển 4 Hài-kịch Molière 0,10
2 quyển 4 Thơ Ngụ-ngôn 0,10
Cứ 7 thứ gói làm một gói 0,50

Hiện đương in:

1. DE BALZAC:
MIẾNG DA LỪA
2. LE SAGE:
GIL BLAS

Cuộc sổ số của Viện Quang Chất Đông dương

(Loterie de l'Institut du Radium de l'Indochine)

Những số trúng hia ra sau này:

1 số	12.000 $ 00	4 số mỗi số được	500 00
1 số	4.000 00	20 số —	100 00
1 số	2.000 00	40 số —	50 00
1 số mỗi số được	1.000 00	80 số —	25 00

Mỗi vé: 1 $ 00

Ngày mở số: 1er Mai 1929

Có bán vé tại Bản-quán

[illegible] ngài ở xa gửi mua, xin nhớ kèm thêm tiền cước Recommandé gửi về lại, tính như sau này:
Từ 1 vé đến 5 vé, tiền cước Recommandé: 0 $ 20
Từ 5 vé đến 10 vé, " " 0 30

Ai có máy móc hỏng thì nên đến:

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Lưu-thanh tốt nhất bán và cho thuê ở:

Etablissements Indophono

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn đi giầy dẹp tất dẹp hi nên đến:

G. M. R.
Demange

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai không có vốn buôn bán làm ăn thì nên đến:

Banque de l'Indochine

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Sữa tốt nhất thì có những:

Hiệu Nestlé

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai có bệnh thì nên đến phòng khám bệnh:

Quan Đốc-tờ: Loubet
— Piquemal
— Blot

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Xe đạp tốt nhất thì có:

MM. Deleule & Detouillon
Debiolle
Trúc-Thành

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn làm nhà xây bằng gạch tốt thì nên đến:

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn sắm đồng hồ bút máy thì nên đến:

G. M. R.
Phúc-Vinh

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn giá hóa trẻ ăn uống như thường thì nên đến:

Hiệu giồng răng
Trần-quang-Minh

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn sắm đồ đẹp thì nên đến:

G. M. R.
Nhà tăm tăm
Trịnh-xuân-Nghĩa

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn uống rượu, hút thuốc lá, xơi đồ hộp thì nên đến:

G. M. R.
L. U. C. I.

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn tiêu khiển buổi tối thì đi xem:

Cinéma Palace
— Tonkinois

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Chè ngon nhất thì hiệu:

Vịnh-Mậu
Kim-Thái
Ninh-Thái

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn dùng thuốc tây thì nên đến:

Pharmacie Montés (Nhà bào chuông)
— Chassagne (Phố hàng Khay)
— Blanc
— Gillet (Vinh)
M. Rondon (Haiphong)
M. Hélary (Haiphong)

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai có đồ cũ và quốc-trái muốn bán thì nên đến:

Hiệu Đức-Long
Hoàng-xuân-Lan

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn sản bắn thì nên đến:

MM. Deleule & Detouillon

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn sắm đồ vàng bạc ngọc ngà thì nên đến:

G. M. R.
Perroud

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Khăn mũ đẹp thì có:

Hiệu Hai Chinh

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn xem tiểu-thuyết, mua giấy bút thì nên đến:

Tân Dân Thư Quán

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Ai muốn thừa câu đối phúng mừng thì nên đến:

Xem cáo-bạch ở tờ báo chính ra buổi chiều, giá bán lẻ 2 cm.

Số 9

Người ngọc rơi châu

Mỹ-nhân lệ

萬人美

Nước già : LÝ-ĐỊNH DI

Dịch-giả : NGUYỄN-ĐỖ-MỤC

Chàng Kiểm-lư đọc xong, trong lòng xiết bao chua-xót, liền gục đầu xuống án mách mà nức-nở khóc ; khóc trong hồi lâu, bỗng thiếp-thiếp ngủ, thành ra một giấc chiêm-bao.

HỒI THỨ IV

Sáng hôm sau, chàng Kiểm lư bỗng tiếp được điện-tín ở Tâm-dương gởi đến, báo tin em tôi bệnh nguy, giục tôi phải về ngay. Bao nhiêu việc bất-như-ý ở đâu mà đồ-xô cả lại, thế thì cái óc hẹp-hỏi của tôi, chứa sao nổi hết nhiều phiền-não. Bây giờ tôi phải trở về quê nhà, để lo cho trọn cái bổn-phận làm anh. Giả-sử em tôi mà cũng qua đời thì tôi cùng bác, kiếp này cũng chẳng bao giờ trông thấy nhau nữa.

Trong khi chàng nói thì hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng. Chàng Vi-đình nói :

— Bác biết đâu rằng cái lệnh tinh của Phức-trai, không có thể lại đổi ngay làm yên được, can chi đề với ngài lòng như thế !

Chàng Kiểm-lư nín-lặng một chút, rồi lại nói :

— Tôi nghe nàng Huệ - hoa thuật chuyện thì nàng Thiều-hoa có lẽ sắp sang ở với bà di-mẫu tại Thiếp-khê. Vậy khi nào nàng Thiều-hoa đã yên sở rồi, mời bác qua chơi Tâm-dương với tôi, để ta cùng nhau họp mặt một lần cuối cùng nữa.

Chàng Vi-đình nói :

— Bác cứ đợi trong ít ngày, thế nào tôi cũng sẽ sang Tâm-dương, chớ cố vì đi mới khác.

Chàng Kiểm-lư vâng lời.

Buổi chiều hôm ấy, chàng Kiểm-lư đáp tàu trở về Tâm-dương. Nàng Huệ-hoa và nàng Thiều hoa được lời chàng Vi-đình chuyển báo cho biết, cũng đến rủ nhau ra bến tàu đ ón, Chàng Vi-đình cũng ra.

Chàng Kiểm-lư nói :

— Khi trước tôi đã có nói rằng không tìm thấy nàng Đông-anh thì quyết không còn sống mà ra khỏi đất Dương-châu. Chẳng ngờ nàng sau này bỗng dưng lại có cái tin buồn này, khiến tôi phải sai lời nói trước.

Nàng Huệ-hoa nói :

— Chàng cứ yên lòng trở về quê nhà, còn việc tìm nàng Đông-anh thì tôi xin hết sức giúp, nếu đ ò la được tin-tức gì hay, sẽ viết thư phi-báo với chàng. Cái tiền-trình của chàng còn dài, xin chớ sinh lòng chán-nản.

Nàng Thiều-hoa cũng nói :

— Giỏ máy bắt trác, họa phúc vô thường. Đại-trọng-phu ở đời, quyết không vì sự cảm-súc bề ngoài mà để vội ngã lòng muôn chết. Bậc cao-minh như chàng, hà lại không thấu cái lẽ ấy hay sao ! Và nàng Đông-anh sống chết cũng chưa biết thế nào, một mai Hợp-phố châu về thì thành ra chàng lại phụ lòng nàng Đông-anh quá lắm. Xin chàng nghĩ đi nghĩ lại cho kỹ, nên theo lời khuyên-can của chị em chúng tôi.

Chàng Kiểm-lư vẫn nín-lặng không trả lời. Nàng Huệ-hoa và nàng Thiều-hoa bấy giờ cũng không còn biết khuyên-can thế nào cho được nữa, cùng nhau thở dài mà thôi.

Một lúc, chàng Kiểm-lư bảo nàng Huệ-hoa rằng :

— Thế thì việc nàng Đông-anh, nữ-sĩ đã hỏi Phùng-ẩn giúp tôi chưa ?

Nàng Huệ-hoa nói :

— Buổi sáng hôm nay, tôi có gọi đến, hỏi kỹ từ đầu đến cuối, nó đều không nói được rõ-ràng, nhưng xét ra thì cái việc nàng Đông-anh cũng hơi có mánh-mối.

Chàng Kiểm lư nói :

— Nữ-sĩ nói đối tôi đó chăng ? hay là muốn điều fy để yên-ái tôi đó ? Tôi không đám tin.

Nàng Huệ-hoa cố cãi là không phải nói dối. Chàng Kiểm-lư nói :

— Nếu có cái tin-tức fy, nữ-sĩ tất phải bảo tôi ngay, quyết không đợi tôi hỏi rồi sau mới nói, thế thì thì tài nào mà tôi không phải ngờ.

Nàng Huệ-hoa nói :

— Trong khi tiễn-biệt vội-vàng, chỏ nên chưa kịp nghĩ đến điều fy.

Nàng Thiều-hoa cũng bết sức mà chứng thực rằng bà chị (trỏ nàng Huệ-hoa) không nói dối, chàng Kiểm-lư vẫn còn nửa tin nửa ngờ.

Được một lúc nữa thì nghe tiếng còi tàu tu-tu, ba người đứng dạy cáo biệt.

Chàng Kiểm-lư nói :

— Gió thổi hiu-hiu, nước chảy cuồn-cuộn, cảnh bèo trôi-dạt, biết là về đâu...

Ba người chỉ tìm lời khuyên-giải, rồi gạt nước mắt mà quay về.

Khi chàng Kiểm-lư về đến quê nhà thì người em là Phức-trai đã tạ-thế rồi, sự đau lòng không biết thế nào mà kể cho xiết. Phức-trai cũng vừa mới chết trong ngày hôm fy, cho nên chưa khâm-liệm.

Chàng Kiểm-lư ôm lấy thi-thể Phức-trai mà khóc rằng :

— Phức-trai em ơi ! Giữ việc công-tế bọ Hán ta ở nhà, chỉ t ông-cay có một em ; còn anh đây thì bấy nay lưu lạc phương trời, thành ra hai khóm kinh-hoa vốn cùng một gốc, mà bỗng xa-cách đôi nơi. Khi em còn sống, ta đã không giữ trọn được cái bổn phận làm anh ; nghe tin em bị bệnh, ta lại không được biết tự đâu mà sinh ra bệnh, và bị bệnh từ bao giờ ; đến khi em chết, ta cũng không được cùng em từ biệt lần cuối cùng. Thế thì ta phụ em quá lắm ! Ta phụ em quá lắm ! Em ở cuối vàng, nếu có khôn thiêng thì tất cũng chế ta là một đứa hoang-đường, ta không thể nào mà giữ-gìn cho được.

Chàng Kiểm-lư thương khóc quá độ, đến nỗi ngất đi mấy lần. Họ-hàng thấy vậy, ai cũng khuyên chàng phải gượng sầu để lo việc tri-táng.

Chàng Kiểm-lư cố nhẫn-nại mà vâng lời khuyên bảo. Nhà nghèo không lấy gì lo liệu cho đủ, chàng phải đem bán các đồ vật trong nhà, mới thu được một số tiền nhỏ. Mắt nhìn cái tình-cảnh tang-thương fy, lại càng thêm đau-xót trong lòng.

Than ôi ! Một cỗ quan-tài, che chiếc màn gió ; chàng Kiểm-lư quanh-quẩn ở bên cạnh, hai hàng nước mắt, lẻ-chả châu rơi, chín khúc ruột tằm, bối-rối tơ dứt.

Đời người đến khi đậy nắp áo quan, thế là yên chuyện ! Dẫu muôn chiều hồn, chưa chắc hồn đã có biết. Giả-sử có biết thì âm dương cách-biệt, trông ra ngọn cỏ là cây, gió hiu-hiu thổi nào hay hồn về.

Thương thay cho chàng Kiểm-lư ! Nghĩ cũng vô-ích, khóc cũng vô ích, buồng gan là phỏi cũng chàng, fy ai đã đang tay mà xé cho tan-nát vậy.

(*Còn nữa*)